

Deniz öpünün Azaltılması için MARLISCO Rehberi: İlham Al ve En İyi Uygulamalar Sayesinde Yenilikçi Ol

Bu Rehberin dağıtımı MARLISCO 'Avrupa Denizleri'ndeki Deniz Çöpleri: Sosyal Farkındalık ve Ortak Sorumluluk' Projesi altında yapılabilir.

**Deniz Çöpünün Azaltılması
için MARLISCO Rehberi:
İlham Al ve En İyi Uygulamalar
Sayesinde Yenilikçi Ol**

© ISOTECH LTD, 2014 ISBN: 978-9963-720-95-8

Bu proje Avrupa Birliği'nin Yedinci Çerçeve Programı'nın [289042] sayılı hibe anlaşması altında araştırma, teknolojik gelişme başlıkları altında fon almıştır. Bu yayında dile getirilen görüş ve düşünceler yazarın görüşünü yansıtmaktadır ve Avrupa Birliği yayın içerisinde yer alan bilgilerin herhangi bir şekilde kullanımından sorumlu değildir.

Bu rehber sizin için!

Eğer bu rehberi aldıysanız, deniz çöpünün çevremizde, mali durumumuzda ve sosyal hayatımızda yarattığı sorunların hali hazırda farkında olduğunuz ve kişisel veya mesleki kapasiteniz ile bu önemli konuyu ele almaya yardımcı olmak için uygulayabileceğiniz çözümler arıyor olduğunuz anlamına gelmektedir. Bu sebeple, bu rehber tam size göre! İster Avrupa Komisyonu'nu, ister bir ulusal hükümeti, yerel otoriteyi, ticareti, sanayiye, bir sivil toplum örgütünü ya da vatandaş grubunu temsil ediyor olun, bu rehber, bilgi ve deneyim açısından transfer görevi görecektir. Bu rehber, çözüm odaklı bir yaklaşımla, deniz çöpünün azaltılması için uygulanacak temel adımları size her yönüyle açıklayacak ve ilham olarak başarılı uygulama örneklerini sağlayacaktır.

Bu rehberi nasıl kullanabilirsiniz?

Bu rehberin tekerleği yeniden icat etme gibi bir amacı yoktur! Bu rehber, MARLISCO projesi (www.marlisco.eu) kapsamında tüm Avrupa'da kaydedilen deniz çöpünün azaltılması için yürütülen en iyi uygulamaları temel almaktadır. 70'den fazla uygulamanın analizi göstermektedir ki; uygulamalar her biri belirli ve yenilikçi karakterlere sahip girişimleri yansıtan 14 farklı kategoride kümelenebilir:

1. [Plastikleri hedef alan uygulamalar](#)
2. [Ekonomik ve piyasa temelli araçlar](#)
3. [Deniz çöpünü en aza indirmek için politikalar/düzenlemeler](#)
4. [Nehirlerden gelen atıklar](#)
5. [Yüzen çöpler](#)
6. [Deniz tabanındaki çöpler](#)
7. [Gemi kaynaklı atıklar](#)
8. [Sigara izmaritlerini hedef alan uygulamalar](#)
9. [Sahil temizlikleri](#)
10. [Okullar ile çalışma](#)
11. [Deniz çöpü sorununa bütünlük yaklaşım](#)
12. [Farkındalığın artırılması](#)
13. [Sosyal sorumluluğun artırılması](#)
14. ['Diğer' tip uygulamalar](#)

Rehber, bu 14 iyi uygulama kümesini kullanarak, hangi paydaş tipi olduğunuza bağlı olarak, uygulayabileceğiniz ana eylemleri özetlemektedir. Belgenin sonundaki [dizin](#), konuyla ilgili kullanılacak uygulamalara yönelmenize yardımcı olacaktır.

Rehberde yer alan çalışmalar, uygulama çabalarınızı destekleyecek pratik örnekler sunacak, başka bir yerden bilgi, deneyim ve yöntemleri aktarmanıza yardımcı olacak, ağ oluşturma ve işbirliği yapma fırsatları sunacaktır.

Bilmeniz Gerekenler

Bu belge, farklı paydaşlara deniz çöpünü azaltmak için uygulayabilecekleri faaliyet türleri ile ilgili genel bir açıklama yapmak içindir. Farklı bölgelerin özgünlükleri sebebiyle, belirli uygulamaların nasıl yürütüleceğine dair adım-adım bir rehber üretmek için girişimde bulunmak akıllıca olmayacaktır. Aynı zamanda, Avrupa genelinde yürütülmesi uygun olan uygulamaları tanımlamak ve anlatmak da mümkün olmayacaktır. Temel uygulama tiplerinin detaylarını sunmasının yanı sıra bilgi ve detayların kaynaklarıyla belirtmesiyle de bu rehber, deniz çöpüne karşı harekete geçmek isteyen herkes için bir başlangıç noktası niteliğindedir.

Deniz çöpünü azaltmak için herhangi bir uygulamayı yürütmeden önce, uygulamanın hedef kitlenizin davranışı üzerinde olması muhtemel etkisini düşünün. Herhangi bir eylemin uzun vadede etkili olması için, kitlenizin katılımından sonra dahi eylem, sürdürülecek davranış değişikimine sebep olmalıdır. Bunu başarmak her zaman kolay değildir. Bunun için yürüteceğiniz bir uygulama ile konu hakkında etkili bilinçlendirmenin beraber ilerlemesi gerekmektedir. Bu rehber, özellikle [farkındalığın artırılmasını](#) ve [sosyal sorumluluğun teşvik edilmesini](#) amaçlayan bazı uygulama örneklerini içermektedir. Bu örnekleri, hedef kitlenize nasıl yaklaşıcağınız ve onları nasıl etkileyeceğiniz ile ilgili fikir edinmek için kullanabilirsiniz. Avrupa'da uygulanmakta olan diğer birçok uygulama bulunmaktadır ve bunlardan bazılarını [MARLISCO Web-Veri](#) tabanında ve [Berlin Konferansı Uygulamalarında](#) bulabilirsiniz. Elbette, eğitimin davranış değişikliğinin özünde yapılması hedeflenmelidir ve MARLISCO projesi bu amaçla kullanılabilir bir dizi [eğitim aracı](#) geliştirmiştir.

Bu Rehber, deniz çöpünün izlenmesi üzerine özel bir bölüm içermemektedir. Bu durum, izlemenin önemli olmadığı bir göstergesi olarak düşünülmemelidir. Aksine, deniz çöpünün izlenmesi, deniz çöpü kaynakları ile ilgili net bir fikir elde etmek ve sorunu hafifletmek için alınan önlemlerin etkili olup olmadığını değerlendirmek için tek yoldur. İzlemenin önemi şu şekilde vurgulanmıştır; Deniz Stratejisi Çerçeve Direktifi şartlarına göre, her Üye Devlet deniz çöpü izleme protokollerini geliştirmek ve uygulamak zorundadır. Deniz çöpü üzerinde etkiye sahip olabilecek uygulamaların, herhangi bir değişikliği ve uygulama etkinliğini değerlendirmek için uygulamadan önceki ve sonraki deniz çöpü miktarını ve türünü kaydeden iyi tasarlanmış bir izleme programı eşliğinde yürütülmesi tavsiye edilmektedir.

En iyi uygulamayı organize etmek ve yürütmek için 10 adım

1. *Yerel özgünlük: Sorunun farkında olmak için bir saha ziyareti yapın. Deniz çöpü sorununu ve parametrelerini (kaynaklar, türler, hedef gruplar) belirleyin.*
2. *En iyi uygulamaları gözden geçirmek ve ilham almak için bu Rehberi kullanın!*
3. *Sizin durumunuza en uygun olan ve davranışları en muhtemel etkileyebilecek uygulamaları seçin. Uygulamaları, aktarma tekniklerini ve başarılı özellikleri birleştirin.*
4. *Bir Eylem Planı hazırlayın.*
5. *Genel hedefi tanımlayın: Hedefler ZEKİCE (özel, ölçülebilir, ulaşılabilir, gerçekçi ve süreli) olmalıdır.*
6. *En önemli hedef grupları ve paydaşlar ile yakın ilişki kurun.*
7. *Sorunlar ve önerdiğiniz çözümler hakkındaki farkındalığı arttırın ve yaygınlaştırın.*
8. *Seçtiğiniz uygulamayı yürütün.*
9. *İlerlemenizi izleyin. İlerlemeyi izlemek ve gelecekteki eylemlerle ilgili kararlar almak için [DeCyDe-4](#) gibi akıllı sivil eylem araçları kullanabilirsiniz.*
10. *Deniz çöpünü kaydetmeyi (veri tutmayı) unutmayın.*

1 Plastikleri hedef alan uygulamalar

- Plastik atıklar, sadece fazla miktarda bulunmaları sebebiyle değil, aynı zamanda kendi özellikleri (genellikle deniz çöpünün büyük bir kısmını oluşturdukları bildirilmektedir) nedeniyle de deniz ortamında ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Plastik atıklar, deniz ortamında çeşitli şekillerde bulunmaktadır. Balık ağları, plastik torbalar ve altılı paket halkaları gibi büyük formlardaki atıklar, balık, deniz memelileri ve deniz kuşlarının bu atıklara dolanmalarına ve yaralanmalarına yol açabilmektedir. Plastikler, deniz ortamında, en sonunda mikro plastikler oluşturacak şekilde sürekli küçük parçalara ayrılmaktadır. Bu en küçük plastik parçaları deniz canlıları yanlışlıkla yemekte ve sindirmektedir, bu da boğulmalarına veya açlıktan ölmelerine yol açmaktadır. Ayrıca, plastikler suda bulunan organik kirleticilerin ilgisini çekmekte ve bu durum, denizde biyolojik birikimlerine ve besin zincirine ulaşmalarına yol açabilmektedir. Bu konunun kapsamı halen araştırılmaktadır.

©Wolf Wichmann

1. Plastikleri hedef alan uygulamalar

Plastik kirlilik sorununu irdelemek için yapılabilecek çok şey vardır ve bu eylemler herkes tarafından uygulanabilir.

Ben bir süpermarket veya herhangi bir ticari kurum sahibiyim/yönetiyorum. Ne yapabilirim?

- Plastik poşetleri bez çantalar gibi daha sürdürülebilir, daha az zararlı alternatifleri ile değiştirin.
- Plastik poşetlerin kullanımını ücretli hale getirin fakat elde edilecek gelirin bir çevre fonuna yönlendirilmesini sağlayın.
- Yaptığınız herhangi bir değişiklik hakkında müşterilerinizi bilgilendirin. Müşterileriniz çabanızı takdir edecek ve maliyetinizi azaltmanızda yardımcı olacaktır!

Aşağıdaki eylemler atık plastik poşet miktarını azaltacak ve plastik poşetlerin oluşturduğu olası riskler hakkında farkındalığı arttıracaktır. Davranış değişikliğine bile sebep olabilirler.

Plastik ambalajlama aynı zamanda büyük bir sorundur, bu sebeple:

- Üretilen atıkların geri dönüşüm oranlarını arttırın.
- Mümkün olduğu ölçüde, minimum miktarda ambalajlanan ürünleri hedefleyin.

Eğer ben bir otel ya da restoran sahibiysem/yöneticisiysem?

- Mümkün olduğunca az kaynak kullanın ve mümkün olduğunca fazla ürün ve malzemeyi geri dönüştürüp tekrar kullanın. Böylece, mümkün olduğunca az atık üretmiş olursunuz. Plastik atıkları yönetmek oldukça pahalı olabilir, bu sebeple, kaynakları verimli süreçleri ve uygulamaları benimsemek, finans ve iş anlayışı bakımından anlamlıdır.
- Şişelenmiş su satışını durdurun ve onun yerine filtrelenmiş musluk suyu sunmaya başlayın.
- Odalardaki küçük şampuan ve sabun şişelerini doldurulabilir olanlarla değiştirin.
- Yaptığınız herhangi bir değişikliğin gerekliliği hakkında müşterilerinizi bilgilendirin. Müşterileriniz çabanızı takdir edecek ve maliyetinizi azaltmanızda yardımcı olacaktır!
- Yaratıcı olun! Plastik atıklarınızı azaltmanızın daha birçok yolu var ve plastik atığının nelerden meydana geldiğini farkına vardığınızda bu yolları kolaylıkla tespit edebileceksiniz

Bir endüstri temsilcisi olarak ben ne yapabilirim?

Yapabilecekleriniz temsil ettiğiniz endüstri türüne bağlıdır. Genel olarak:

- Ürünlerinizin üretiminde ve ambalajlanmasında kullanılan plastik miktarını en aza indirin. Bu, ürünlerin yaşam döngüsü boyunca çevreye bıraktıkları plastik miktarında son derece önemli azalmalara sebep olacaktır.

Eğer bir plastik geri kazanımcısı veya üreticisiyseniz:

- Üretim zincirinde hammadde olarak kullanılan plastik parçacıklarının çevreye sıçramadığından emin olun. Üretim hattında hiçbir kayıp olmadığının sağlanması ve etkili bir atık su arıtma tesisinin oluşturulması, sıfır parçacık kaybı için atılması gereken ilk adımlardır.

Eğer bir kozmetik, kişisel hijyen ürünleri veya temizlik ürünleri üreticisiyseniz:

- Önünde sonunda deniz ortamına yayılacaklarından, ürünlerinizde plastik pelet kullanmaktan kaçının. Peletler yerine diğer tehlikeli olmayan doğal aşındırıcı malzemeler (örneğin, piring, kayısı çekirdeği, fındıkkabukları, bambu vb.) ile değiştirin.

Ben bir yerel otorite temsilcisiyim. Ne yapabilirim?

Çoğu kişi evde ve iş yerinde atıklarını geri dönüştürmekte; fakat hareket halinde ve koşturmaya içerisindeyken bunu yapmakta başarısız olmaktadır. Bu durum algının ve genellikle mevcut geri dönüşüm kutularının eksikliğinin bir sonucudur. Hareket halindeyken üretilen atığın çoğu hava koşullarından dolayı çevreye kolayca dağılabilen plastik ve hafif ürünlerdir (plastik içecek şişeleri ve ambalajlı gıdalar gibi). Dolayısıyla:

- Sahiller de dâhil olmak üzere tüm kamusal alanlarda yeterli sayıda, boyutta ve türde atık bidonları ve geri dönüşüm kutuları bulundurarak hareket halinde geri dönüşüme olanak sağlayın.
- Tüm kamusal atık bidonlarının ve geri dönüşüm kutularının sık sık ve düzenli olarak boşaltılıyor olduğundan emin olun.

Ben bir ulusal hükümetsem?

- Ülke genelinde hareket halindeyken gerçekleştirilebilecek geri dönüşüm planları kurun.
- Plastik atık ve plastik ambalajlamayı azaltmak için düzenlemeler ve politikalar uygulayın.
- Süpermarketleri plastik torbalarında geri dönüştürülmüş malzeme kullanmaları konusunda cesaretlendirin.
- Belirli türdeki plastik atıklara (bir sonraki sayfadaki örneğe bakın) vergi uygulamaya başlayın ve bu vergilerden elde edilen gelirlerin bir çevre fonuna yönlendirildiğine emin olun.
- Toplumsal bilinç ve ortak sorumluluk artırıcı faaliyetleri teşvik edin.

©Tonay et al., TUDAV

Başlangıç: Mart 2002

Uygulama: Ulusal, İrlanda

Başlatan: İrlanda Hükümeti

Kaynak: Başlangıç bütçesi 1.2 milyon avro (Toplama işlemini yönetmek için gerekli yeni bilgisayar sistemlerinin ve ek kaynakların alınması). Yıllık 350.000€ yönetim giderleri için, 358.000€ da plastik torba toplanmasını desteklemek için tanıtımlara harcandı. Ancak vergilendirmenin tanıtılmasından beri 196 milyon € toplandı.

Devredilebilirlik: Oldukça mümkün.

Başarı oranı: Çok başarılı.

Ek Bilgi:

<http://www.environ.ie/en/Legislation/Environment/Waste/WasteManagement/FileDownload,21599.en.pdf>

http://litter.ie/system_survey_results/index.shtml

http://www.marlisco.eu/The_plastic_bag_levy.en.html

Plastik Torbaların Vergilendirilmesi

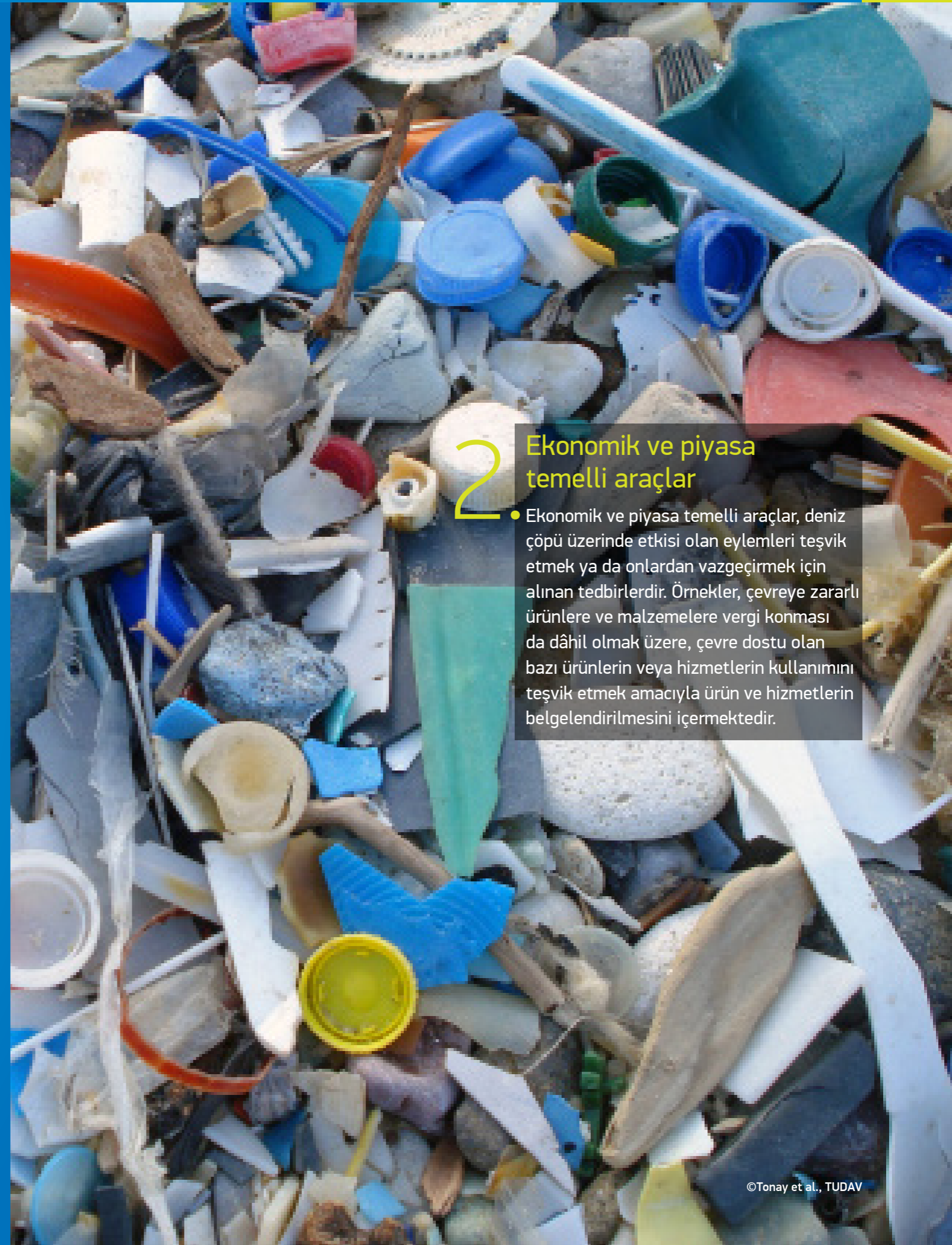
Mart 2002'de, İrlanda Hükümeti, satış yapılan yerlerde önceden ücretsiz olarak verilen plastik poşetlerin artık 15 cent karşılığında verileceğini duyurdu (Convery et al., 2007). Bu, 2001 Atık Yönetimi Hareketi altında sunuldu. Vergilendirmenin asıl hedefi plastik torba çöpu miktarını azaltmaktı. Vergilendirme öncesinde plastik torbalar, ulusal çöp kompozisyonunun %5'ini oluşturuyordu (Litter Monitoring Body, 2003). 2007'de ise bu oran %1'den azdı. 2008'de yayınlanan bir raporda vergilendirmenin başlangıcından itibaren plastik torba çöplerinde açıkça görülen, geniş kapsamda süren bir azalma olduğu belirtilmiştir (AP EnvEcon Limited, 2008). Kişi başına kullanılan plastik torba sayısında da belirgin bir azalma olmuştur (kişibaşına, yılda 37 adetten 22-24 adete).

Sonuçlar: Mart 2002'den itibaren plastik torba kullanımında dikkate değer bir azalma olmuştur. Azalma %90 olarak tahmin edilmiştir. Sahil temizliklerinden edinilen sonuçlara göre sahillerde bulunan plastik torbalarda, 2000'de ortalama 17.7 torba/500m olan yoğunluğun 2002'de ortalama 5.5 torba/500m düştüğü gözlenmiştir (Coastwatch Ireland). En önemlisi, vergilendirme, tüketicinin davranışını etkilemiştir: 1999'da yapılan anketlerde insanların %40'ı plastik torbalara ödeme yapmak istemiyorken, 2003'de yapılan anketlerde insanların %91'i Plastik Torba Vergisi'nin iyi fikir olduğunu düşünüyordu. **Artık plastik torbanın bir değeri var!**

Çalışmanın sürdürülebilirliği ve devredilebilirliği: Tamamen sürdürülebilir. Vergilendirmenin başladığı günden bu yana 196 milyon € vergi toplandı. Daha da önemlisi, bu para yalnızca çöpe karşı yapılan girişimleri desteklemeye yönelik kullanılacak bir para. Bu uygulama herhangi bir ülkede de yapılabilir.

Başarı Faktörü:

- *Farkındalık artırıcı: paranın önemli bir bölümü vergilendirmenin önemini anlatmaya yönelik çalışmalara ve farkındalık arttırmaya harcandı.*
- *Her bir plastik torba için uygun bir bedel belirlendi (15 cent).*
- *Vergilerle sağlanan para çevre koruma fonlarına ve eylemlerine geri döndü.*

2

Ekonomik ve piyasa temelli araçlar

- Ekonomik ve piyasa temelli araçlar, deniz çöpu üzerinde etkisi olan eylemleri teşvik etmek ya da onlardan vazgeçirmek için alınan tedbirlerdir. Örnekler, çevreye zararlı ürünlere ve malzemelere vergi konması da dâhil olmak üzere, çevre dostu olan bazı ürünlerin veya hizmetlerin kullanımını teşvik etmek amacıyla ürün ve hizmetlerin belgelendirilmesini içermektedir.

2. Ekonomik ve piyasa temelli araçlar

Ekonomik ve piyasa temelli araçlar, deniz çöpü üzerinde etkisi olan eylemleri teşvik etmek ya da onlardan vazgeçirmek için alınan tedbirlerdir. Örneğin, çevreye zararlı ürünlere ve malzemelere bir vergi konması, bunların kullanımı için caydırıcı bir rol oynamaktadır. Bu şekilde, Plastik Poşet Vergisi, plastik atıkları hedefleyen bir uygulama olmasının yanı sıra, aynı zamanda ekonomik bir araçtır. Bir piyasa aracı örneği olarak, belirli ürünlerin/hizmetlerin belgelendirilmesi verilebilir. Bu belgelendirme, tüketicinin sertifikalı ürünleri/hizmetleri seçmesi için bir teşvik görevi görecektir.

Ben bir kamu otoritesiyim. Ne tür bir ekonomik/piyasa aracı uygulayabilirim?

- Çevreye zararlı uygulamalar ve ürünler üzerine vergi koyun.
- Bazı ön koşullara sadık kalacak ve bölgenizde herhangi bir iş için bir pazarlama avantajı sağlayacak eylem planları başlatın. Bu eylem planlarının maksimum düzeyde etkili olması ve yeterli katılımın sağlanması için, plana neden bir para ödülü eklenmesin? Bu şekilde, en başarılı katılımcıları çabaları için ödüllendirmiş olacaksınız! (örneğin, Sorumlu Büfeler projesine bakınız).

Bir ticari işletme olarak ne yapabilirim?

- Tek kullanımlık plastik torbalar için ücretlendirme başlatın ve kazanılan gelirin bir çevre fonuna aktarıldığına emin olun. Bu vergiden elde edilecek herhangi bir geliri, çevrenizde yapabileceğiniz tüm iyileştirmeler için kullanın.
- Daha fazla çevre dostu ürün/hizmet seçimine teşvik ederek tüketici davranışını etkileyin.
- Bu değişikliklerinin yapılma gerekliliği ve dolayısıyla çevrenin korunmasına sağladıkları katkı konusunda müşterilerinizi bilgilendirin.

Bu tür eylemler sadece faaliyetlerinizi daha çevre dostu hale getirmekle kalmayacak, aynı zamanda rakipleriniz karşısında size bir pazar avantajı sağlayacaktır.

Eğer ben bir endüstri temsilcisiysem?

- Deniz çöpünü azaltmada sanayi liderliğindeki araçlara ve girişimlere sadık kalın (ya da en azından onlarla başlayın). Ve mümkünse, bunun endüstrinize bir pazar avantajı sağlayacak şekilde, bir uygulamayla, teminatla veya belgelendirme düzeniyle bir kod olarak ilişkilendirin.

Buna bir örnek de Süpürerek Temizle Operasyonu'dur - plastik tanecik kaybını önleme rehberi ve teminatı. Bu, reçine tanecik kaybını önlemek ve plastik parçalarını denizel çevreden uzak tutmak için tasarlanmış bir programdır. Süpürerek Temizleme Operasyonu, çevreye sıfır tanecik kaybını sağlamak için en iyi uygulamaları içeren bir el kitabı hazırlamıştır ve plastik tanecik kullanan şirketlerin bir taahhütname imzalamalarını teşvik etmektedir. Buna karşılık bu şirketler, taahhütlerini onaylayan bir sertifika almaktadırlar.

Bu tür eylem planlarına katılmak, paydaş grupları ve toplum örgütleri ile ilişkilerinizi kuvvetlendirecektir!

Başlangıç: 2012

Uygulama: Ulusal, İspanya

Başlatan: Fundación Biodiversidad, İspanya Tarım, Gıda ve Çevre Bakanlığı

Kaynak: Bu projenin bütçesi 2012'de 61.000 €, 2013 içinse 50.000€ idi.

Devredilebilirlik: Oldukça mümkün

Başarı oranı: Çok başarılı

Ek Bilgi:

<http://www.fundacion-biodiversidad.es/programa-playas/decalogo-y-premios>

<http://www.magrama.gob.es/es/prensa/noticias/el-secretario-de-estado-de-medio-ambiente-entrega-los-premios-chiringuitos-responsables-a-establecimientos-implicados-con-la-proteccion-del-litoral/tcm7-232104-16>

http://www.marlisco.eu/Responsible_Snack_Bar_en.html

Sorumlu Büfeler Projesi

Fundación Biodiversidad (İspanyol Biyoçeşitlilik Vakfı) plajlardaki büfelere yönelik, çevre dostu bir proje başlattı. Proje başlatılırken, geri dönüşüm, çöplerin uygun şekilde bertaraf edilmesi, yerel ürünlerin kullanılması, yerli kişilerin işe alınması, farkındalık artırma gibi eylemleri kapsayan "İyi Çevresel Uygulamalar için On Kural"ın tanıtımı yapıldı. Bu bağlamda, büfelerin farkındalık ve eğitim eksikliği olduğunu hesaba katarak, belirlenen 10 kurala sadık olmaları için Fundación Biodiversidad, ulusal boyutta, ibret verici ve diğerleri için model olabilecek uygulamayı yapanlara odaklı, "En Sorumlu Büfe Ödülleri"nin birincisini düzenledi.

Sonuçlar: Program ilk düzenlendiğinde (Haziran - Eylül 2012, turist sezonu):

- 7 bölgeden 526 tane plaj büfesi "İyi Çevresel Uygulamalar için On Kural"a katıldı.
- 55 tane plaj büfesi "En Sorumlu Büfe Ödülleri"ne katıldı.
- Yeni fikirler ve hâlihazırda işleyen girişimler için toplamda 24.000€ olmak üzere altı ödül verildi.
- Projenin sitesine 4,000 ziyaretçi uğradı.

Çalışmanın sürdürülebilirliği ve devredilebilirliği: Hedef, sosyal yönleri ile birleştirilerek, büfelerin sürdürülebilir ekonomik gelişimini ve İspanyol sahil şeridinin korunmasını sağlamak olduğundan proje, çevresel ve sosyal çapta geniş bir etkiye sahiptir. Proje kolayca diğer ülkelere taşınabilir ancak muhtemelen İspanya sahillerine benzer, bu tip kuruluşların ve ekonomik kullanımların olduğu, Akdeniz havzasında bulunan ülkelerde daha uygulanabilir olacaktır.

Başarı Faktörü:

- Yazılı ve dijital materyalleri içeren geniş bir tanıtım kampanyası.
- Fundación Biodiversidad çalışanları birçok plaj büfesini ziyaret etti ve teknik desteğe ihtiyacı olanlara yardım etti.
- Yerel yönetimler, büfeleri bu girişime katılmaları için destekledi ve teşvik etti.
- Birçok federasyon, topluluk ve büfe grupları üyelerini bu girişime katılmaları için teşvik etti. Ödüllerin ikincisi düzenlenirken, üyelerini projeye katılması için onları teşvik eden kuruluşları da ödül vermek üzere yeni bir ödül kategorisi eklenecek.
- Para ödülleri oldukça teşvik edici oluyor.

GAMBÓN 500gr.	65
RODABALLO 2K	50
RODABALLO 15K	45
RODABALLO 12K	36
ATUN	20
LENGUADO	18
SALMONETES	48
CALAMAR	48
EMPERADOR	15
CABALLA	12
LUBINA	15
DORADA	12
BACALADILLA	12
SARDINAS	10
HUEVAS	42
JURELES	9
MEJILLONES	40
MONTADITO	4

3. Deniz çöpünü en aza indirmek için politikalar/ düzenlemeler

Deniz çöpünün tahminen %70-80'i karasal kaynaklardan yani toprağa, kıyılara, sahillere ve nehirlerle doğrudan bertaraf edilen ya da atık yönetim sisteminden kaçan atıklardan oluşmaktadır. Denizel kaynaklı çöpün temel kaynakları denizcilik ve balıkçılık faaliyetleridir. Uygun atık yönetimini teşvik ederek ve çevreye kaçmasıyla deniz çözü haline gelen atık salınımını önleyerek deniz çöpünün azaltılmasını teşvik edici politikalar ve düzenlemeler, bu atıkların azaltılması için önemli araçlardır.

3. Deniz çöpünü en aza indirmek için politikalar/düzenlemeler

Deniz çöpünün tahminen %70-80'i karasal kaynaklardan yani toprağa, kıyılara, sahillere ve nehirlere doğrudan bertaraf edilen ya da atık yönetim sisteminden kaçan atıklardan oluşmaktadır. Denizel kaynaklı çöpün temel kaynakları denizcilik ve balıkçılık faaliyetleridir. Uygun atık yönetimini teşvik ederek ve çevreye kaçmasıyla deniz çöprü haline gelen atık salınımını önleyerek deniz çöpünün azaltılmasını teşvik edici politikalar ve düzenlemeler, bu atıkların azaltılması için önemli araçlardır.

Ben bir ulusal hükümetim. Hangi politikaları uygulayabilirim?

- En azından Tablo 1'de görünen tüm politikaları uygulayın ve yürütün. Sadece Avrupa Komisyonu Direktifleri'ni ulusal hukuka aktarmak yeterli değildir.
- Ayrıca daha da ileri gidebilir ve bu yönergeler üzerine eklemeler yaparak onları geliştirebilirsiniz. Örneğin:
 - o özellikle kıyıya yakın bölgelerde bulunan uygun olmayan depolama ve yasadışı atık sahalarını kapatın;
 - o özellikle nehirlere ve denizlere yakın (örneğin, adalarda olduğu gibi) tüm kanalizasyonların atık su arıtma tesisine bağlı olduğundan emin olun;
 - o şantiyelerden gelen atığın düzgün yönetildiğinden emin olun.
- Örneğin, çöp atma ve çevreye zararlı davranışlar için ceza yaptırımını uygulamak gibi "Kirlenen Öder" prensibinin geçerli olduğu araçları yürütün.

Fakat bu sadece zorunlu önlemler ile ilgili değildir. Şunları gerçekleştirmek çok önemlidir:

- En önemli paydaş gruplar ile işbirliğinde olun ve onlara atıkların deniz çevresine salınmaması için alınacak tedbirler için teşvikler sağlayın. Aslında, ekonomik ve/veya piyasa teşvikleri ya da caydırıcılık sağlayacak önlemler uygun politikaların tamamlayıcısı ve yardımcısı olarak kabul edilebilir. Ayrıca, belirli hedef paydaş gruplarının desteğini kazanmak için de bu önlemlerin alınması önemlidir.

Eğer ben bir yerel otoriteysen?

Deniz çöprü konusunu ele almaya yardımcı olmak için bölgenizde belirli bazı politikaları uygulayabilirsiniz:

- Taşma ve tıkanmalarını önlemek için, kanalizasyon şebekelerinin düzgün olduğuna ve temizlendiğine emin olun.
- Çöpün, yağmur suyu drenaj kanalı yoluyla denize girmesini önlemek için uygun bir sokak temizleme sistemi uygulayın.

Eğer bir kıyı alan yerel otoriteyseniz, denizle doğrudan temasınız var demektir ve bu deniz çevresinin korunmasında yerel politikaları uygulamanız için size mükemmel bir konum sağlamaktadır:

- Eğer bölgenizde sahil etkinlikleri (örneğin, spor aktiviteleri, müzik festivalleri gibi) sık sık düzenleniyorsa, etkinliklerden sonra zorunlu sahil temizleme kuralı getirebilirsiniz.
- Sık ziyaret edilen sahillerin düzenli temizliği ve yüzen çöplerden kurtulmak için denizlerin temizlenmesi gibi personeliniz tarafından kabul edilen politikaları uygulayın.

Tablo 1: Doğrudan veya dolaylı olarak deniz çöpünü ele alan politikalar

Yatay Politikalar	Denizel kaynakları ele alan politikalar	Karasal kaynakları ele alan politikalar
Deniz Stratejisi Çerçeve Direktifi (MSFD), 2020 yılı itibarıyla Avrupa denizleri'nde 'İyi Çevre Durum'una ulaşmak için 11 'anahtar sözcük' belirtmektedir. 10 numaralı anahtar sözcük olan 'Deniz Çöprü', Üye Devletlerin, karaya vuran ya da su kolonunda bulunan deniz çöpünün miktarının, dağılımının, kompozisyonunun ve mümkünse kaynağının eğilimini takip etmesi gerektiğini belirtmektedir. Aynı zamanda, hem deniz hayvanları tarafından mideye alınan deniz çöprü miktarının ve kompozisyonunun eğilimleri hem de mikro parçacıkların miktar, dağılım ve mümkünse bileşen eğilimleri takip edilmelidir.	<i>Liman Resepsiyon Tesis Direktifi:</i> gemilerin atıklarını limanda boşaltmalarını için teşvikler sağlayarak atıkların denize boşaltılmasını önlemeyi hedeflemektedir. <i>MARPOL Sözleşmesi Ek 5:</i> gemilerin deşarjını yasaklayarak denize döktükleri atık miktarını azaltmayı ve hatta ortadan kaldırmayı hedeflemektedir.	<i>Atık Çerçeve Direktifi:</i> atık yönetimi için gerekli koşulları belirlemekte ve her bir Üye Devlet'e Aralık 2013'e kadar atık önleme programlarını kurmaları şartı koşturmaktadır. <i>Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Direktifi:</i> ambalaj atıklarının önlenmesi, ambalajların tekrar kullanılması ve ambalaj atıklarının yeniden kullanımı ve geri dönüştürülmesi için hükümler içermektedir. <i>Çöp Depolama Alanı Direktifi:</i> çöp depolama alanlarının sahile yakınlığı ve rüzgarda savrulan malzemeleri önlemek için çöp bidonlarının günlük kapakları ile ilgili hükümler içermektedir. <i>Kentsel Atık Su Arıtma Direktifi:</i> Belirli sektörlerdeki kentsel atık sularının arıtılması, yani katı parçacıkların ve tehlikeli/toksik kimyasalların sulardan arındırılması ile ilgili hükümler içermektedir.

Başlangıç: 2003

Uygulama: Avrupa çapında

Başlatan: Avrupa Birliği Komisyonu

Kaynak: Yok

Devredilebilirlik: Oldukça mümkün

Başarı oranı: Çok başarılı

Ek Bilgi:

<http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/cww.html>

http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/BREF/cww_bref_0203.pdf

<http://www.marlisco.eu/BREF.en.html>

Kullanılabilir En İyi Teknikler referans dökümanı

BREF (Best Available Techniques reference document / En İyi Kullanılabilir Teknikler referans dökümanı), Kurul Yönetmeliği 96/61/EC, 16(2) maddesi altında, atık su ve atık gaz arıtımı ve kimya sektörü yönetimi üzerine bilgi paylaşımı sağlar. Bu döküman, kimya sektörünün endüstriyel aktivite izinleri kapsamında yapılan en iyi uygulamaları bir araya getirir. BREF, çöp kaynaklarına ilişkin, atık su iyileştirme tesislerine aşırı yüklenmeden kaçınmak için atık su ile yağmur suyunun birbirinden ayrılmasını ve alıcı suya deşarjdan önce, sürecin kontamine aşamalarında su arıtma uygulanmasını gerektirmektedir.

Sonuçlar: BREF'de, plastik madde üreticilerinin izinlerini alabilmeleri için bazı kriterler belirlenmiştir. Bu sayede, dökülen küçük plastik parçacıkları hem yağmur suyundan hem de atık sudan ayrılmış ve zaptedilmiştir. Daha da fazlası, yağmur suyunu ve atık suyu birbirinden ayırmak, kontrolsüz atık su salınımını riskini azaltan bir ölçüttür.

4. Nehirlerden gelen atıklar

Nehirler, atıkları rahatlıkla kıyılara ve denizlere ulaştırabildikleri için karasal kaynaklı atıklar için hızlı bir ulaşım yoludur. Atığın çevreye salınımını engellemek deniz çöpünün azaltılmasının nihai yoludur; fakat atık çevreye salındıktan sonra atığın nehirler yoluyla taşınmasını engellemek Avrupa denizlerinde deniz çöpü miktarında önemli azalmalara yol açabilir.

4. Nehirlerden gelen atıklar

Nehirler, atıkları rahatlıkla kıyılara ve denizlere ulaştırabildikleri için karasal kaynaklı atıklar için hızlı bir ulaşım yoludur. Atığın çevreye salınımını engellemek deniz çöpünün azaltılmasının nihai yoludur; fakat atık çevreye salındıktan sonra atığın nehirler yoluyla taşınmasını engellemek Avrupa denizlerinde deniz çöpu miktarında önemli azalmalara yol açabilir.

İki ana paydaş tipi; kamu kurumları ve sivil toplum örgütleri denize ulaşan atıkları en aza indirmek için harekete geçebilirler.

Bir kamu otoritesi olarak, atıkların nehirler ile taşınmasını önlemek için ne yapabilirim?

Eğer bir ulusal hükümet ya da yerel bir otorite gibi bir kamu otoritesiyse, bu taşınmayı durdurmak için başlatabileceğiniz bazı eylemler bulunmaktadır:

- *Atılan atıkların yağmur suyu drenaj kanallarına girmesini engellemek için sokaklarınızı düzenli olarak temizleyin.*
- *Mümkün olduğu kadar fazla katı atık yakalamak için yağmur suyu drenaj kanallarının nehirler veya kolları ile birleştiği yerlere ızgaralar yerleştirin. Ancak, bu ızgaraların tıkanmalarını ve taşmalarını önlemek için düzenli temizlenmiş olduklarından emin olmalısınız.*
- *Yaz boyunca üstlerinde toplanan atıklardan kurtulmak için yağmur mevsiminden önce kuru nehir yataklarını temizleyin.*

Aynı zamanda, atık nehre ulaştıktan sonra da temizlemek için bazı eylemler uygulayabilirsiniz:

- *Yüzen atığı yakalamak için nehir üzerinde stratejik bir konuma yüzen bir bariyer kurun (Adour Kurumu tarafından uygulanan benzer bir uygulamayı görün). Böyle bir durumda, personelin düzenli olarak toplanan çöpu temizlediğinden ve yüzen bariyer sistemini koruduğundan emin olmalısınız.*
- *Yerel vatandaş grupları ve sivil toplum örgütlerinin nehir temizleme çabalarını destekleyin.*

Eğer bir sivil toplum örgütüysem?

- *Toplanan atıkların deniz çöpüne dönüşmelerini engellemek için nehirlerin, haliçlerin ve derelerin temizliğine başlayın.*
- *Mümkün olduğu kadar çok paydaş temizleme kampanyalarına dâhil edin ve özellikle toplanan atık yönetiminin lojistiği açısından yerel otoritenizin desteğine sahip olduğunuzdan emin olun.*
- *Mümkün olduğu kadar çok faaliyetlerinizin reklamını yapın! Sorun hakkında farkındalığın artırılması, temizleme kampanyalarınız kadar çözüm için yardımcı olacaktır!*

Başlangıç: Bilinmiyor, 10 yıldan daha fazla

Uygulama: İngiltere, Londra.

Başlatan: Thames 21

Kaynak: Thames 21 birçok bağış yapılabilen kuruluşlarca ve halk tarafında desteklenmektedir.

Devredilebilirlik: Oldukça mümkün

Başarı oranı: Çok başarılı

Ek Bilgi:

www.thames21.org.uk

<http://www.marlisco.eu/thames21-river-thames-and-waterways-in-greater-london-uk.en.html>

Thames 21: Thames Nehri ve Londra'daki Su Yolları

Thames21, bağımsız bir topluluktur ve amacı 9000 üzerinde gönüllü aracılığıyla, başkent Londra'nın 400 millik su yolu ağını daha 'temiz ve yeşil' hale getirerek insanlar ve yaban hayatı için geliştirmektir. Aynı zamanda su yollarının veya göletlerin/göllerin belli kesimlerine yönelik kampanyalar düzenlemektedir. Bu proje bazı anahtar paydaşlar sayesinde başarılıdır: Keep Britain Tidy, Port of London Authority, the Environment Agency, Thames Water, British Waterways, Corporation of London ve 19 başka yerel kuruluş daha. Londra Olimpiyatları'na hazırlık olarak yapılan başlıca kampanyalardan biri Big Waterways Clean-up 2012 etkinliğiydi.

Sonuçlar: Thames21, su yolları geliştirme aktivitelerini Londra'nın her köşesinden, giderek artan gönüllüler ile yürütür. Yalnızca 2013'de 9337 gönüllü, 366 etkinlikte yer aldı ve en az 19.552 saatlerini Thames ve diğer su yollarının temizlenmesine verdiler, ayrıca 799 m3 çöp ve katı atığın toplanmasını sağladılar.

5. Yüzen çöpler

Yüzen çöpler, ağırlara ve pervanelere takılarak çok ciddi ekonomik ve hayati etkilere neden olabildiğinden, sadece yüzmeye giden kişiler için değil, aynı zamanda balıkçılar, denizcilik sektörü ve deniz sektörü/sanayisi ile ilgili herkes için büyük bir sıkıntıdır. Ayrıca, yüzen çöp deniz hayvanlarını ve kuşları etkileme potansiyeline sahiptir; çünkü onların çöplere dolanmalarına ve çöpleri yanlışlıkla besin olarak alıp yutmalarına (özellikle plastikler büyük sorundur) sebep olabilmektedir. Bu nedenle, bu durumdan daha çok etkilenen paydaşlar için deniz ortamından yüzen çöpün arındırılması bir öncelik olmalıdır.

5. Yüzen çöpler

Yüzen çöpler, ağlara ve pervanelere takılarak çok ciddi ekonomik ve hayati etkilere neden olabildiğinden, sadece yüzmeye giden kişiler için değil, aynı zamanda balıkçılar, denizcilik sektörü ve deniz sektörü/sanayisi ile ilgili herkes için büyük bir sıkıntıdır. Ayrıca, yüzen çöp deniz hayvanlarını ve kuşları etkileme potansiyeline sahiptir; çünkü onların çöplere dolanmalarına ve çöpleri yanlışlıkla besin olarak alıp yutmalarına (özellikle plastikler büyük sorundur) sebep olabilmektedir. Bu nedenle, bu durumdan daha çok etkilenen paydaşlar için deniz ortamından yüzen çöpün arındırılması bir öncelik olmalıdır.

Ben bir balıkçıyım ya da tekne sahibiyim ve ağımda çöp yakaladım. Ne yapabilirim?

- *Çöpü denize geri atmayın! Kıyıya çıkartın, uygun bir çöp kutusu bulun ve onu imha edin. Bu sizin adınıza biraz çaba gerektirecektir; ancak hem çevre hem de sizin için bu çabayı göstermenize değerlidir (balığın çöplere dolanabileceğini hatırlayın).*
- *Aynı sorunla karşı karşıya olan diğer balıkçılar ile birlikte hareket edin. Yerel otoritenin ya da yerel bir sivil toplum grubunun karşı karşıya olduğunuz sorun hakkında bilgi sahibi olmalarına izin verin ve birlikte neler yapılabileceğinizi belirlemeye çalışın.*

Örneğin, bir deniz çöp toplama kampanyası başlatabilir ya da en azından yerel limanınızda serbest atık bertaraf noktalarının kurulması için bir lobi oluşturabilirsiniz.

Bir kıyı alan yerel otoritesi olarak, yüzen deniz çöpleri ile ilgili ne yapabilirim?

Yüzen deniz çöpünün neden olabileceği sorunları (yüzen kişilere, küçük teknelere gibi) ve turizmden elde edeceğiniz gelir üzerindeki potansiyel etkilerini birinci elden deneyim edebilirsiniz. Pratik olarak, tek doğrudan çözüm, daha fazla yayılmayı engellemek için ana kaynakları ele almak ve aynı zamanda deniz ortamından deniz çöpünü arındırmak olacaktır. Deniz ortamından atıkları arındırmak için şunları yapabilirsiniz:

- *Bir tekne yatırımı yapın ve deniz yüzeyini temizleyecek personel işe alın. Eğer sorun ciddiye, suyun sık sık ve düzenli olarak temizlenmesi en uygun çözüm olacaktır.*
- *Yüzen çöpten kurtulmak için bölgenizdeki balıkçılarla beraber çalışın ve şunları yapın:*
 - o *Normal balıkçılık işlemleri sırasında ağlarına yakalanan herhangi bir atığı kıyıya döndürmeleri için teşvik edin, ya da*
 - o *Balıkçılık sezonunun dışında deniz çöpü toplama kampanyaları başlatın.*

Sorun o kadar da şiddetli değil ise, bu en uygun seçenektir.

Yerel balıkçıları içeren girişimlerde, balıkçılara farklı gelir alternatifleri sunarak bir alanda yer alan balıkçılık faaliyetlerini minimize etmenin bir yoludur (AB düzenlemelerine göre). Hangi seçeneği seçerseniz seçin, katılan herkesin balıkçı ağları gibi büyük veya daha tehlikeli potansiyel yüzen çöp öğelerini dikkatli kullandıklarından emin olun.

- *Balıkçı ağlarına yakalanan atığı gönüllü olarak limana getiren vicdan sahibi balıkçıların bulunduğu yerlerde atığın imha edilebilmesi için uygun çöp kutularının bulunduğuna emin olun.*

Deniz Yüzeyindeki Çöpleri Temizleme Operasyonu

Deniz Yüzeyindeki Çöpleri Temizleme Operasyonu Türkiye'de 3 farklı büyükşehir belediyesi tarafından yürütülmüştür. Bunlar, İstanbul, Kocaeli, İzmir ve ilçe belediyesi olan Beşiktaş Belediyesi'dir. Uygulamanın amacı yüzen katı atığı toplamaktır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülen iş 7 yıl boyunca aktif kalmıştır, bu operasyonlar için tahsis edilmiş 12 adet çöp toplama teknesi bulunmaktadır. İzmir Büyükşehir Belediyesi bir adet çöp toplama teknesi ile 12 yıl boyunca devam etmiştir. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, 3 adet çöp toplama teknesiyle 5 yıl boyunca bu aktiviteye devam etmiştir. Beşiktaş İlçe Belediyesi, 1 adet çöp toplama teknesiyle 13 yıl boyunca çalışmaya devam etmiştir. Kıyı ekipleriyle koordineli bir şekilde çalışan deniz araçları, neredeyse haftanın her günü denizin yüzeyindeki her türlü çöpü (plastik ambalaj, plastik şişe, naylon, kütük, yosun, metal kutu, kağıt, meyve kabuğu vs) toplamaktadır. Bu belediyelerden İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile Beşiktaş Belediyesi topladıkları çöpleri atık depolarına oradan da geri dönüşüm tesislerine göndermektedir.

Sonuç: Bu çalışmaların sonucu olarak deniz yüzeyindeki çöp miktarında azalma gözlenmiştir.

- *2005'den 2012'ye İstanbul Büyükşehir Belediyesi toplamda 29.300 m3 katı atık topladı.*
- *İzmir Büyükşehir Belediyesi, 2006 ile 2012 arasında, 5.122 ton katı atık topladı.*
- *Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, 2007 ile 2012 arasında 329 ton katı atık topladı.*
- *Beşiktaş İlçe Belediyesi ise 2008 ile 2012 arasında 1.117 ton katı atık topladı.*

Devredilebilirlik ve Sürdürülebilirlik: Tüm belediyeler harcamalarını kendileri karşıladı ve bu çalışma finansal açıdan uzun dönemli olarak sürdürülebilir durumdadır. Çalışma aynı zamanda, turistik açıdan önemli olan bölgeler etrafındaki bu suların temizliğini sağlarken bot çalışanlarına da istihdam sağlamaktadır. Herhangi bir kıyısal bölgede uygulanabilir niteliktedir.

Başarı Etkenleri:

- *Bu çalışmada teknik açıdan yeterli kapasitedeki botlar kullanıldı ki bu daha etkili bir operasyon yapılmasını sağladı.*
- *Belediyeler, ellerindeki gönüllülerin durumuna göre değil, istekli bireyleri çalışan olarak işe alarak çalışmayı sürdürdü.*

Başlangıç: 1999

Uygulama: Yerel (İstanbul, Kocaeli, İzmir ve Beşiktaş), Türkiye

Başlatan: Beşiktaş Belediyesi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi

Fon: Tüm belediyeler kendi harcamalarını kendileri karşıladı.

Devredilebilirlik: Oldukça mümkün

Başarı oranı: Başarılı, özellikle de Beşiktaş'da

Ek Bilgi:

<http://www.ibb.gov.tr/tr-TR/Kurumsal/Birimler/DenizHizmetleriMd/Pages/AnaSayfa.aspx>

<http://www.kocaeli.bel.tr/Content.aspx?ContentID=9833&CategoryID=1100>

<http://www.marlisco.eu/sea-surface-marine-litter-cleaning-operation-turkey.en.html>

6. Deniz tabanındaki çöpler

Deniz tabanındaki çöpler, denizin dibinde bulunan, kayalıklara takılmış ağlar ve enkazlar dâhil olmak üzere tüm atıklardır. Konumuna bağlı olarak, deniz tabanındaki çöpe erişim çok zordur. Doğrusu, sığ sularda konumlanmadığı sürece, deniz tabanındaki çöplere yalnızca dalgıçlar tarafından erişilebilir.

6. Deniz tabanındaki çöpler

Deniz tabanındaki çöpler, denizin dibinde bulunan, kayalıklara takılmış ağlar ve enkazlar dâhil olmak üzere tüm atıklardır. Konumuna bağlı olarak, deniz tabanındaki çöpe erişim çok zordur. Doğrusu, sığ sularda konumlanmadığı sürece, deniz tabanındaki çöplere yalnızca dalgıçlar tarafından erişilebilir.

Ben bir dalgıç veya balıkadam derneği üyesiyim. Deniz tabanındaki çöplerle ilgili ne yapabilirim?

Siz, yalnızca erişiminiz olmasıyla değil, deniz hayatına nasıl etki edeceğiyle ilgili ilk elden deneyiminizin de olmasıyla deniz tabanında bulunan çöplerin toplanmasına yardım etmek için benzersiz bir konumdasınız:

- *Kayda değer, ya da özellikle tehlikeli miktarlardaki deniz tabanı çöpünün varlığını gördüğünüzde yetkililere bildirin.*
- *Böyle bir yetkili yoksa ya da daha proaktif bir yaklaşım sergilemek istiyorsanız, deniz tabanındaki çöp ile kirlenmiş alanın temizliğini organize edin. (Enkaza Karşı Dalış, böyle temizliklerin nasıl yapılacağı ile ilgili bilgiyi sağlıyor.)*
- *Bir temizlik organize ederken, özellikle balıkçı ağları ile ilgilenirken, tehlikeli olabileceği için yalnız olmayacağınızdan emin olun.*
- *Yerel yetkililerden temizlikle alakalı lojistik destek isteyin (yani, toplanan çöpün ortadan kaldırılması).*
- *Yerel balıkçı topluluklarınızda dâhil edin, onlar da toplanan çöplerin kıyıya nakli esnasında teknelerini kullanarak değerli yardımlarını sunabilirler.*
- *Yapacağınız temizliği farkındalığı arttıran bir kampanyayla birleştirmek için mükemmel bir fırsat olması sebebiyle, kampanyanızın planlanma evresinde çevre ile ilgilenen yerel sivil toplum örgütlerine bilgi vermeyi unutmayın.*

Eğer ben deniz tabanındaki çöpü temizlemek isteyen bir kamu otoritesiysem?

- *Temizlik için ödeneğin pay edilmesine değecek alanları belirleyin. Balıkadam derneklerinin bilgilerini kullanın*
- *Çok kirlenmiş alanlar için sertifikalı dalgıçlarla çalışın.*
- *Temizlik etkinliklerinizi farkındalık arttıran bir kampanyayla birleştirin.*
- *Farkındalık arttırma ve gönüllü çalıştırma konusunda yardımcı olabilecek, çevre ile ilgilenen yerel sivil toplum örgütlerini dâhil edin.*

Ben bir balıkçıyım ya da tekne sahibiyim ve ağımda çöp yakaladım. Ne yapabilirim?

- *Gemiden denize atmayın. Kıyıya getirin, uygun bir çöp kutusu bulun ve atın. Bu sizin çaba sarfetmenizi gerektirecek, fakat hem çevre için hem de sizin için (balıkların bu çöplere takılabileceğini unutmayın) bu zahmete girmeye fazlaca değer.*
- *Aynı sorunla yüzleşen diğer balıkçılarla birlikte hareket edin. Yerel yetkili otoritenizi veya yerel bir sivil toplum grubunu yüzleştirdiğiniz sorunlardan haberdar edin ve birlikte ne yapabileceğinizi belirleyin.*

Örneğin, bir Çöp Avcılığı girişimi başlatabilirsiniz, ya da en azından yerel limanınızda ücretsiz atık bırakma noktaları oluşturmak üzere görüşmeler yapabilirsiniz.

Almanya'da Çöp Avcılığı

Başlangıç: Mayıs 2011

Uygulama: Yerel, Baltık Denizi, Almanya

Başlatan: Almanya Doğa ve Biyoçeşitliliği Koruma Topluluğu

Fon: Başlangıç olarak 2010/11'de Almanya Çevre Bakanlığı ve Federal Çevre Kurumu fon sağlamıştır. 2013'den beri projeyi Kuzey Denizi'nde yayabilmek için, yerel otoritelerle birlikte Aşağı Saksonya Çevre Bakanlığı tarafından fon sağlanmıştır.

Der Grüne Punkt Deutschland tarafından, çöp analizleri yapılarak desteklenmiştir.

Devredilebilirlik: Oldukça mümkün

Başarı oranı: Çok başarılı

Ek Bilgi:

<http://www.nabu.de/themen/meere/plastik/fishing-forlitter/>

<http://www.marisco.eu/fishing-for-litter-in-germany.en.html>

Çöp Avcılığı balıkçılık kuruluşları ile ortak olarak yürütülen, balıkçıların, gönüllü olarak, balıkçılık sırasında ağlarında çıkan çöpleri kıyıya getirmeleri üzerine kurulu bir girişimdir. Balıkçılar katılımları karşılığında finansal olarak desteklenmemiştir ancak ücretsiz olarak atık bertarafı yapmaları sağlanmıştır. Balıkçılara toplayacakları çöpler için özel, büyük çuvallar, istedikleri herhangi bir limanda atıklarını bertaraf edebilmeleri için de konteynerler ücretsiz olarak verilmiştir. Bu güne kadar toplanan tüm çöpler, atık endüstrisinden ve otoritelerinden olan proje partnerleri ile birlikte, atık kompozisyonu, miktarı, potansiyel geri dönüştürülebilirliği olan metal ve plastik gibi atıkların belirlenmesi için analiz edilerek incelendi. Kullanılan araca bağlı olarak tüm deniz çöpleri hedeflendi. En çok miktarlar, deniz tabanı ile temas ederek avcılık yapan araçlar ile deniz tabanından toplandı. Çöp Avcılığı projesi, 2010 'da başlatılan, daha geniş kapsamlı olan NABU (Plastiksiz Okyanuslar) projesi içine yerleştirilmiştir ve deniz çöpü sorununa dikkat çekmek için yoğun farkındalık çalışmalarına destek vermektedir.

Sonuçlar:

- *6 liman ve 60 balıkçı projeye katılmıştır ve daha fazlası katılmak için hazırlanmaktadır.*
- *2 tondan daha fazla çöp toplanmıştır ve bir kısmı analiz edilmiştir.*
- *Toplanan çöplerin miktarlarına göre ve türlerine göre veri kayıtları oluşturulmuştur.*
- *Proje çeşitli medya organlarının ilgisini çekmiştir, birçok televizyon belgeseline konu olmuştur. Bu sebeple farkındalık artırıcı etkisi oldukça büyüktür.*

Devredilebilirliği ve Sürdürülebilirliği: Normal balıkçılık aktiviteleri sırasında, gönüllülük çerçevesinde yürütülmektedir, bu sebeple ters bir etkisi ya da belirgin bir maliyeti yoktur çünkü tek maliyeti toplanan çöplerin bertaraf edilmesidir ve yerel otoriteler tarafından sunulan bir hizmettir. Proje oldukça devredilebilirdir ve değişik versiyonları Avrupa'da yürütülmektedir.

Başarı Faktörü:

- *Proje balıkçıları ve onların topluluklarını, atık endüstrisini, liman yönetimlerini ve taşıma, haberleşme ve halkla ilişkiler alanında katılım sağlayabilecek çeşitli topluluklardan temsilcileri bir araya getirmiştir.*
- *Bir yuvarlak masa toplantısı yapılmıştır ve her limanda yapılan basın toplantısı ile aktivite başlatılmıştır.*
- *Proje, bölgelerde yürütülen diğer deniz çöpü aktiviteleri ile bağlanmıştır.*
- *Bölgesel projelerin tanıtımlarını yapmak için çeşitli yerlerde standlar açılmıştır.*
- *Çöp bertarafı ücretsiz yapılmıştır.*

Başlangıç: Haziran 2011

Uygulama: Küresel

Başlatan: Project AWARE Foundation

Fon: Başlangıç olarak ve projenin devamında fon AWARE'nin bireysel kaynakları tarafından sağlanmıştır. İki adet ödenek veritabanının genişletilmesini ve materyallerin yenilenmesi sağlamıştır. Başlangıç giderleri 30.000 USD idi. Son zamanlarda 20.000 USD daha, veritabanı ve bakım işlemleri için harcandı. Bir diğer 10.000 USD daha elde edilen bilginin yayılması, görselleştirilmesi ve geri dönüş sağlanması için kullanıldı.

Devredilebilirlik: Oldukça mümkün

Başarı oranı: Bir dereceye kadar başarılı

Ek Bilgi:

<http://www.projectaware.org/diveagainstdebris>

<http://www.marlisco.eu/dive-against-debris.en.html>

Çöpe Karşı Dalış

Çöpe karşı dalış, yıl boyunca devam eden, sualtından katı atık toplama ve veri kaydetme aktivitesidir. Dalgıçlar, çöp gördükleri ve topladıkları bölgeleri, çöp türünü ve miktarını raporlamaya teşvik edilirler. Aktiviteye katılmaya istekli dalgıçlardan, iyi bildikleri ve düzenli olarak çöp gördükleri bir bölge seçmeleri, sonra da dalış arkadaşları ile birlikte o bölgeye dalarak çöp toplamaları ve bunu raporlamaları isteniyor. Project AWARE'in sitesinden bir eğitim kitapçığı, veri kartı, deniz çöpu tanımlama kılavuzu ve diğer destekleyici materyaller indirilebilir. Toplanan çöp üretildiği maddeye göre plastik, cam/seramik, metal, kauçuk, yün, bez, kağıt/karton, karışık materyaller ve diğer çöpler olarak kategorize ediliyor. Her bir parça, daha sonra, Çöpe Karşı Dalış Veri Kartı ve Tanımlama Kılavuzu kullanılarak ilişkili olduğu kategoride kaydediliyor. Toplanan çöplerin miktarları ve türleri hakkındaki bilgi, çalışma alanı, dalış süresi, derinlik, katılımcı sayısı ve çöplere takılmış hayvanlar projenin çevrimiçi veritabanına kaydediliyor. Dalgıçlardan seçtikleri bölgeye yapabildikleri kadar sık ve düzenli olarak bu operasyonu yapmaları isteniyor, böylelikle bölgedeki eğilimlerin belirlenmesi sağlanıyor.

Sonuçlar: Bugün kadar, dünyanın çeşitli yerlerinde 1000'den fazla Çöpe Karşı Dalış çalışması gerçekleştirildi. 2013'ün ilk 6 ayında 10.387 kg çöp, 1.618 gönüllü tarafından toplandı. Bunun 3.610 kg'ı Avrupa ülkelerindeki yaklaşık 250 gönüllü tarafından toplandı. İngiltere, İspanya ve İtalya, Avrupa'da en çok veri sağlayan ilk üç ülkedir.

Sürdürülebilirlik ve Devredilebilirlik: Yürütmeye yönelik geliştirme ve bakım harcamaları için sağlanacak fon miktarı programın sürdürülebilirliğini belirleyecek etkidir. AWARE, program kapsamında toplanan verinin, yerel atık yönetimi uygulamalarını ve yerel, ulusal, bölgesel atık yönetimi kanunlarını değiştirerek, çöp üretimini kaynağında durdurmaya yönelik kullanılabilirliğini sağlamak için programda yapılan değişimlere ve gelişimlere katkıda bulunmuştur. Uygulamaları evrensel olduğu için ve materyalleri İngilizceye çevrilebileceği için bu hareketin devredilebilirliği oldukça fazladır.

Başarı Faktörü: Proje, bugüne kadar bir dereceye kadar başarı sağlamıştır. AWARE, her ne kadar bu programı, dalgıçlar için ulaşılabilir yapmaya çalışsa da proje önündeki bir takım engeller oldukça fazlaydı.

©CellPress/Bo Eide

7.

Gemi kaynaklı atıklar
Denizel etkinlikler denizdeki çöpün %30'unu oluşturmaktadır ve gemiler buna en büyük katkıyı sağlayanlardır. Gemicilik endüstrisinin atıklarının yönetilmesi için Avrupa'da çeşitli mevzuatlar yürürlükte. Fakat, balık avlama ve dinlenme amaçlı kullanılan tekneler de denizlere ve okyanuslara atık bırakma potansiyeli taşımaktadır ve bu da hayalet avcılık ve çöp problemlerine sebep olmaktadır.

7. Gemi kaynaklı atıklar

Bir deniz taşımacılığı/sevkiyat firması yönetiyorum. Ne yapabilirim?

- Gemilerinizin Avrupa mevzuatına ve uluslararası sözleşmelerin gereklerine uyuyor olduğundan emin olun. (Örn. MARPOL Sözleşmesi, Ek V)
- Gemide gerekli imkânları sağlayın, böylece atığın geri ayrıştırma işlemi halledilir ve geri dönüşüm için gönderilir, ya da gemi limana girdiğinde geri dönüşüm kutularına atılır.
- Çalışanlarınızı (ofis çalışanlarından geminin aşçılarına varana değin) deniz çöpünün etkileri ve her türlü atığın nasıl en uygun şekilde depolanacağı ve ortadan kaldırılacağı ile ilgili eğitin.

Küçük bir balıkçı teknesi sahibi olarak ne yapabilirim?

Sandiğinizden daha fazlasını yapabilirsiniz:

- Gemide oluşan hiçbir atığı denize atmadığınızdan emin olun. Limana götürün ve uygun çöp kutularına atın.
- Aynı şeyi normal balık avlama faaliyetlerinizde ağlarınıza takılan atıklar için de yapın (Bkz. Çöp için avlanma, Bölüm 6).
- Deniz çöpünü azaltmak için uzun vadede uygulamalar başlatın. Nasıl yapılacağını öğrenmek için yüzen çöpler bölümüne bir göz atın.

Dinlenme amaçlı bir tekne sahibiyim ya da tekneleri kiraya veriyorum. Yapabileceğim bir şey var mı?

Ufak teknelerin faaliyetleri, atıklarını kapsamadığı için Avrupa mevzuatı ile düzenlenmemektedir. Bu, deniz çöpüne karşı önlem alamayacağınız anlamına gelmemektedir:

- Yarattığınız hiçbir çöpün denize girmeyeceğinden emin olun (buna sigara izmaritleri de dâhil!)
- Kiraladığınız teknelere müşterilerin yarattığı tüm atıkları limana götürmeleri gerektiği konusunda bilgilendirme amaçlı levhalar yerleştirin.
- Tekne kullanıcılarını çöplerini denize atmaya teşvik etmemek üzere tekneye ufak çöp kutuları koyun.

Balıkçı limanı ya da yat limanı ile yerel yetkili otorite olarak gemilerden gelen deniz çöpünü nasıl engelleyebiliriz?

- Teknelerin atıklarından kurtulabileceği çöp ve geri dönüşüm kutuları sağlayın (Örn: Atık Alım Noktası ve Cascais deniz taşıtları için atık kutuları).
- Tekne kullanıcılarını çöplerini kıyıya götürmeleri için teşvik eden levhalar asın.
- Denize atıklarını atan tekneleri cezalandırmak için "Kirlenen Öder" prensibini uygulayın.

Eğer ben bir ulusal hükümetsem?

- Liman otoriteleriniz ile birlikte uluslararası gemi atıklarıyla ilgili sözleşmelerin ve Avrupa mevzuatının doğru bir şekilde uygulandığından ve desteklediğinden emin olun.
- MARPOL Sözleşmesi, Ek 5'in doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını kontrol eden yeterli sayıda çalışan görevlendirin (örn: geminin çöp yönetimi planlarının, çöp kayıt defterlerinin ve çöp bırakma makbuzlarının kontrol edildiğine ve geminin atığının alındığına, doğru bir şekilde istiflendiğine emin olun).
- Uygunsuz atık bırakılmasından caydırmak için, gemilerden çöpün toplanmasında özel cezanın bulunmadığı bir sistem uygulayın (Örn: Kıbrıs'ta Gemi Atıklarını Toplamak İçin Dolaylı Ceza Sistemi).
- Sevkiyat ve gemicilik firmalarında eğitim amaçlı ya da farkındalık artırıcı aktiviteleri başlatın, en azından destekleyin.

Kıbrıs'taki Gemi Atıklarının Toplanması İçin Dolaylı Vergi Sistemi

Kıbrıs Liman İşletmeleri, Ulusal ve Avrupa mevzuatlarına (KΔΠ. 771/2003 - 2000/59/EC) bağlı kalarak bir 'dolaylı vergi sistemi' getirdi ve bu kapsamda Kıbrıs limanlarına giren her tekneden, bu hakkını kullanıp kullanmamasına bağlı olmaksızın, atık bertarafı için ücret alınmaya başlandı. Atık ücretleri, tekne tipine göre değişen ve bakımdaki veya yakıt ikmal, mürettebat değişimi, malzeme temini için limana giren teknelerden alınan 15 Avro/gün ile tekne boyutuna göre değişen ve oldukça fazla atık bırakan yolcu gemilerinden alınan 110 Avro/gün arasında değişen miktarlarda uygulandı.

Sonuçlar: Dolaylı Vergi Sistemi, gemileri, atıklarını denize boşaltmaktansa limanlara bırakmaya teşvik etmektedir. Bu sistem başlatıldığından beri, Kıbrıs'ın en büyük 3 limanında, tahminen 15.400 m³ atık toplanmıştır. Bu atıkların çoğu (yaklaşık %90) teknelerdeki barların ve restoranların yemek hazırlama aktivitelerinden gelmektedir. Buna ek olarak 2.100 m³ lağım atığı ve buna bağlı pislik toplanmıştır. Atıkların geri dönüşümü türlerine bağlı olarak yapıldı. Geri dönüştürülebilir atıklar ayrıca toplandı ve geri dönüşüme yollandı ve mümkün olan yerlerde kanalizasyon atıkları da atık su arıtma tesislerine yollandı.

Cascais'in Tekneleri İçin Atık Kabul Noktası ve Çöp Kutusu Dağıtımı

2007 ve 2008'de, denize çöp boşaltmayı engellemek için Cascais'de çalışan teknelere çöp kutuları dağıtıldı. İlk defa 2008'de, Cascais Balıkçılık Limanı'nda, tekne atıkları için kabul noktası (Ecopoint) uygulaması başlatıldı. Ecopoint, özellikle balıkçılık teknelerinde kullanılan piller, yağlar, yağ filtreleri ve kantamine olmuş ambalajların toplanmasına yöneliktir. Ecopoint'in bakımından ve atık yönetiminden balıkçılar sorumludur ve Ecopoint dolduğunda balıkçılar atık yönetimi şirketini arar ve şirket atıkları geri dönüşüme gönderir. Ecopoint'e ek olarak balıkçılık teknelerinden kaynaklanan deniz çöpü türlerine yönelik bir el ilanı da dağıtıldı.

Sonuçlar: Bu girişim bir miktar başarılı oldu ve Cascais Belediyesi'ne göre bu tip ölçümler, gerçek bir etki yaratabilmek için diğer lokasyonlarda da uygulanmalıdır.

Başlangıç: 2005

Uygulama: Ulusal, Kıbrıs

Başlatan: Kıbrıs Hükümeti

Fon: Başlangıç fonu Kıbrıs Hükümeti tarafından sağlanmıştır ancak şu an proje özkaynakları ile devam etmektedir.

Devredilebilirlik: Oldukça fazla

Başarı oranı: Çok başarılı

Ek Bilgi:

www.cpa.gov.cy

http://www.marlisco.eu/indirect_fee_system_for_the_collection_of_ship_waste_in_Cyprus.en.html

Başlangıç: 2007

Uygulama: Yerel, Cascais, Portekiz

Başlatan: Cascais Belediyesi

Fon: Cascais Belediyesi

Devredilebilirlik: Oldukça mümkün

Başarı Oranı: Az çok başarılı

Ek Bilgi:

<http://www.cm-cascais.pt/empresa-municipal/cascais-ambiente>

http://www.marlisco.eu/Waste_reception_point_and_distribution_of_waste_bins_to_vessels_of_Cascais.en.html

8

Sigara izmaritlerini hedef alan uygulamalar

- Sigara izmaritleri sahillerin her yerinde görülmektedir. Yayınlanmamış kanıtlar ve saha araştırmaları sigara izmaritlerinin Avrupa sahillerinde, özellikle de Akdeniz'de bulunan sahillerdeki en yaygın deniz çöpleri arasında olduğunu göstermektedir. Örneğin, Kıbrıs'ta AKTI sivil toplum örgütü tarafından yapılan 200'mlik sahilin temizliği sırasında toplanan çöpün yaklaşık %90'ı (sayıca) sigara izmaritiydi (www.akti.org.cy, 2012)!

8. Sigara izmaritlerini hedef alan uygulamalar

Sigara izmaritleri sahillerin her yerinde görülmektedir. Yayınlanmamış kanıtlar ve saha araştırmaları sigara izmaritlerinin Avrupa sahillerinde, özellikle de Akdeniz’de bulunan sahillerdeki en yaygın deniz çöpleri arasında olduğunu göstermektedir. Örneğin, Kıbrıs’ta AKTI sivil toplum örgütü tarafından yapılan 200’mlik sahilin temizliği sırasında toplanan çöpün yaklaşık %90’ı (sayıca) sigara izmaritiydi (www.akti.org.cy, 2012)!

Ben bir sigara içicisiyim. Ne yapabilirim?

- Sigara izmaritlerinizi yere atmayın. Uygun atık kutularını kullanın.
- Sigara izmaritlerinizi arabanızın camından dışarı fırlatmayın. Çünkü onlar önünde sonunda denize ulaşacaklar!
- Sahildeyken sigara izmaritlerinizi kumda söndürüp bırakmayın. Eğer etrafınızda hiç kül tablası yoksa izmaritinizi koymak için boş bir içecek kutusunu kullanın. Daha da iyisi, yanınızda her zaman taşınabilir bir küllük olsun – günümüzde piyasada kolaylıkla bulunabilmektedir.

Bir sahil işletmecisi olarak ne yapabilirim?

- Kül tablaları sunduğunuz hizmetin bir parçası olmalıdır; fakat tek kullanımlık karton kül tablalarından kaçınmaya çalışın.
- Taşmalarını önlemek için kül tablalarını düzenli bir şekilde boşalttığınızdan emin olun.

Tüm sahil işletmeleri, özellikle büfeler ve şezlong/şemsiye sağlayan işletmeler, yukarıdaki eylemleri uygulamalıdır.

Eğer bir yerel otoriteysen?

- Özellikle insanların yürümeyi tercih ettikleri alanlarda (parklar, gezme yerleri vb.) kül tablalarının mevcut olduğundan emin olun. Yolda, hareket halinde olan insanlar tarafından çok fazla sayıda sigara izmariti yere atılmaktadır.
- Taşmalarını önlemek için kül tablalarını düzenli bir şekilde boşalttığınızdan emin olun.
- Eğer bu seçenek işe yaramaz ise, uygunsuz çöp atılmasını önlemek için cezalar gibi daha sıkı tedbirler alabilirsiniz.

Bir sivil toplum örgütü olarak ne yapabilirim?

- Hem kıyı hem iç bölgelerde (aşağıdaki örneğe bakın) sigara izmariti kirlilik sorunu hakkındaki farkındalığı artırın.

Sigara İzmariti Kirliliği Farkındalığı

Avrupa Sörfçüler Vakfı La Rochelle, 2013’de sigara izmariti kirliliği konusunda halkın, özellikle de La Rochelle Üniversitesi kampüsündeki öğrencilerin farkındalığını arttırmak için “IUT La Rochelle” ‘den bir grup öğrencinin ortaklığıyla bir araya geldi. Sigara izmaritlerinin yere atılmasının sonuçları açıklandı ve basit bir mesaj verildi: kişilerin yaptığı basit bir hareket durumu iyileştirir ya da kötüleştirir. Cepte taşınabilen, küçük küllükler, “Ecobox” ‘lar da o gün dağıtıldı ve böylelikle sigara içen bireylere alışkanlıklarını değiştirebilmeleri için olanak sunuldu.

Sonuç: Bu girişim bir miktar başarı sağladı. İnsanlar sigara izmaritine karşı daha dikkatli olamaya başladılar, böylelikle alışkanlıklarını değiştirmeye daha yatkın hale geldiler.

Başlangıç: 2012

Uygulama: Yerel, La Rochelle, France

Başlatan: Avrupa Sörfçüler Vakfı La Rochelle Ayağı

Fon: “L’Imprimerie Rochelaise” baskı şirketi, 4000 adet “ecobox” küllük alımı için 3000€ bağışta bulunmuştur.

Devredilebilirlik: Oldukça mümkün

Başarı oranı: Az çok başarılı

Ek Bilgi:

<http://www.facebook.com/sfalr>

<http://www.marlisco.eu/awareness-about-cigarette-butt-pollution-france.en.html>

9. Sahil temizlikleri

Büyük olasılıkla deniz çöpüne karşı uygulanan en yaygın eylem sahil temizleme etkinlikleridir. Sahil temizlikleri çeşitli gruplar tarafından organize edilmektedir. Bu aktiviteler, düzenli organize edilmiş deniz çöprü veri toplanması için ya da vatandaş grupları tarafından organize edilen tek seferlik olaylardır. Bu uygulamalarının deniz çöpünün azaltılmasına uzun vadeli etkileri sınırlıdır ve fakat bilinçlendirme potansiyeli son derece büyüktür ve hafife alınmamalıdır.

9. Sahil temizlikleri

Büyük olasılıkla deniz çöpüne karşı uygulanan en yaygın eylem sahil temizleme etkinlikleridir. Sahil temizlikleri çeşitli gruplar tarafından organize edilmektedir. Bu aktiviteler, düzenli organize edilmiş deniz çöprü veri toplanması için ya da vatandaş grupları tarafından organize edilen tek seferlik olaylardır. Bu uygulamalarının deniz çöpünün azaltılmasına uzun vadeli etkileri sınırlıdır ve fakat bilinçlendirme potansiyeli son derece büyüktür ve hafife alınmamalıdır.

Ben kıyısız yerel bir otoriteyim. Ne yapabilirim?

Eğer yüksek bir turist akışınız varsa, bölgenize gelir anlamında önemli katkıları olduğundan, kıyılarınızı ve sahillerinizi temiz tutmanızın size birçok getirisi - faydası olacaktır.

- Özellikle yaz sezonu boyunca, düzenli olarak sahil temizliğini gerçekleştirin.
- Mümkün olduğunca mekanik sahil temizliğini azaltın; çünkü ağır makineler kıyı habitatlarına zarar verebilmektedir.
- Temizleme gayretlerinizi daha etkili hale getirin. Örneğin, kışın temizliği daha az sıklıkla yapılabilir, zira gelgit sebebiyle fazla miktarda atık denize çekileceğinden gelgitten önce yapılacak temizlik çok daha etkili olacaktır.
- Yerel sivil toplum gruplarını dâhil edin. Onlar sizin için çok kıymetlidir ve daha az ziyaret edilen ya da ulaşılması daha zor olan bölgelerin temizlenmesinde size yardımcı olabilirler (örnek: Temiz Kıyı Operasyonu).

Eğer bir sivil toplum örgütüysem?

Birçok sivil toplum kuruluşu, düzenli ya da geçici olarak sahil temizlik aktiviteleri düzenlemektedir. Bu kampanyaların temel amacı konu ile ilgili farkındalığın artırılmasıdır ve aynı zamanda bu aktiviteler deniz çevresinden çöpün arındırılmasına yardımcı olmaktadır.

- Bölgenizde yerel otorite tarafından temizlemeleri yapılmayan belirli sahillerin temizlenmesini hedefleyen kampanyalar organize edin.
- Bulduğunuz bölgede kampanyanızı destekleyecek ya da gönüllü olarak çalışacak kişiler sağlayabilecek başka kuruluşlar, gruplar ve hatta şirketler olup olmadığı araştırın ve öğrenin.
- Benzer eylemleri yürüten diğer başka kuruluşlar olup olmadığını kontrol edin ve çabalarınızı birleştirmeyi deneyin.
- Yerel otoritenizi dâhil edin. Uygulayacağınız eylemler otoriteyi doğrudan ilgilendirdiğinden bu bilgilendirme onların yararına olacaktır ve size bazı lojistik destekler (atıkların bertarafı gibi) sağlayarak yardımcı olabilirler.
- Mevcut kampanyalar ve girişimler hakkında bilgi sahibi olun. Büyük ihtimalle katılabileceğiniz bir tane bulabilirsiniz (örneğin: Kıyı İzleme Kampanyası)!

İşsiz kıyısız bölgede olan bir şirket ya da sanayi temsilcisi olarak sahil temizleme uygulamalarına nasıl katılabilirim?

- İşletmeniz bulunduğu bölgenin düzenli olarak temizlendiğinden emin olun.
- Kurumsal sosyal sorumluluğunuzun bir parçası olarak diğerleri tarafından organize edilen sahil temizliklerine katılın ya da onları destekleyin (doğrudan personelinizin katılımını veya maddi ya da diğer destekleri sağlayın).

Temiz Sahiller Operasyonu

Marsilya ve çevredeki belediyelerin kıyı şeridinde bulunan ana kumsallar kamu tarafından temizlendi. Kıyı şeridinin büyük bölümü kayalık ve kamu tarafından temizlenmemiş, kumluk sahillerle dolu. Birçok topluluk bu sahillerin temizlenmesi için son 40 yıldır uğraş veriyor ancak bu aktiviteler birbirinden kopuk ve koordine edilmemiş durumda. Marsilya Horizon yetkililerin dikkatini problemin geneline çekebilmek için tüm diğer etkinliklerle birlikte, aynı gün bir aktivite düzenleme önerisinde bulundu. Kirliliğin tamamının, genel olarak görülebilmesi ve otoritelere daha kesin veriler sunulabilmesi için deniz çöpünün karakterizasyonu konusunda tecrübeye sahip MerTerre'nin müdahalesi de istendi.

Ensues-la-Redonne, Le Rove, Marsilya Cassis ve La Ciotat kıyısız belediyelerine bağlı 80 km uzunluğundaki kıyısız alanda, kıyıda ve sualtında temizlik tamamlandı. Sahillerde, şehir ve doğal alanlar arasında, arabayla kolayca ulaşılabilen, çöplerin çok yoğun olduğu geçiş yolları gözlemlendi. Açıkça görünen suyduki bu bölgelerden geçen insanlar, kamu çalışanlarının temizleyeceğini düşünerek şehirdeki alışkanlıkları olan çöplerini oluklara atma davranışına devam ediyorlardı. Egemen kuzeybatı rüzgarlarına maruz kalan bu bölgelerden sayısız plastik çöp parçaları, kapaklar, kulak çöpleri toplandı. Deniz tabanından, özellikle de limanlardan birçok araç lastiği ve gemi enkazı parçası, piller, motorlar, hurda parçalar, birçok plastik parça, camlar ve alüminyumlar toplandı.

Sonuçlar: Başlangıçtan bu yana operasyon git gide büyüdü, 50 m³ çöp toplayan 150 insandan; 2005'de, 90 m³ karasal ve sualtı çöpü toplayan 1000 insan ve 50 kuruluş/topluluk'a kadar geldi. Toplanan atıkların tür ve miktar verileri, tüketicilerin davranışlarını göstermekte ve bu medya organlarına ve kanun yapıcılara daha net bilgi sağlamaktadır.

Uygulamanın Devredilebilirliği ve Sürdürülebilirliği: Bu operasyon, bir kuruluş veya topluluğun liderliğinde olması, karada ve deniz tabanında atık varlığının tespit edilmiş olması şartıyla tamamıyla devredilebilirdir. Temel zorluk yerel paydaşları, kuruluşları, spor kulüplerini, iş sektörlerini, otoriteleri ve doğal alan yöneticilerini herkesin katıldığı bir temizlik günü için koordine etmektir. Bu projenin uzun ömürlü olması ve sürekli büyümesi temel alınarak çok başarılı olduğuna inanılmaktadır.

Başarı Faktörleri:

- Çeşitli ortakların bir arada çalışması (50 kuruluş, belediyeler, spor kulüpleri ve bölge komiteleri)
- Proje, kamu otoritelerinin sorun üzerine konuşması ile sonuçlanan bir farkındalık artışı sağladı.

Başlangıç: Haziran 2003

Uygulama: Yerel, Ensues-la-Redonne, Saussetles-Pins, Marsilya, Cassis, La Ciotat in Bouches-du-Rhône, Provence Alpes Côtes d'Azur bölgeleri, Fransa

Başlatan: Marsilya Horizon

Fon: : Marsilya şehri tarafından, the Parc National des Calanques, Private Bodies and Marseille Provence Métropole.

Devredilebilirlik: Oldukça mümkün

Başarı oranı: Çok başarılı

Ek Bilgi:

www.mer-terre.org

www.marseille-horizon.org

<http://www.calanques-parcnational.fr/fr>

<http://www.marlisco.eu/operation-clean-coasts-france.en.html>

10. Okullar ile çalışma

Çocuklar ve genç yetişkinler, deniz çöprü sorunu hakkında kamuoyunu duyarlı hale getirmeyi amaçlayan faaliyetlere dâhil edilmesi gereken en önemli hedef kitledir. Bunun sebebi, onların sadece sonraki nesil karar vericiler olmaları değil, aynı zamanda yakın çevrelerindeki kişileri ve kurumları bilgilendirme ve etkileme kapasitesine sahip olmalarıdır. Sivil toplum örgütleri gibi hem resmi hem de gayri resmi eğitim yapıları, çocukların ve genç yetişkinlerin eğitiminde çok önemli bir rol oynamaktadır.

10. Okullar ile çalışma

Çocuklar ve genç yetişkinler, deniz çöpü sorunu hakkında kamuoyunu duyarlı hale getirmeyi amaçlayan faaliyetlere dâhil edilmesi gereken en önemli hedef kitledir. Bunun sebebi, onların sadece sonraki nesil karar vericiler olmaları değil, aynı zamanda yakın çevrelerindeki kişileri ve kurumları bilgilendirme ve etkileme kapasitesine sahip olmalarıdır. Sivil toplum örgütleri gibi hem resmi hem de gayri resmi eğitim yapıları, çocukların ve genç yetişkinlerin eğitiminde çok önemli bir rol oynamaktadır.

Ben bir eğitimciyim. Ne yapabilirim?

Öğretmenlerin deniz çöpünün kaynağını, bu sorunun çevreye ve topluma olan etkilerini ve sorunun çözümlerini öğrencilere öğretirken kullanabilecekleri birçok eğitim materyali bulunmaktadır.

- Öğretme planınıza dâhil etmek için uygun eğitim materyalini seçin (örneğin: [MARLISCO Eğitim Paketi](#)).
- Eğitimlerinize aktif katılım gerektiren aktiviteleri dâhil edin. Böylece, bu durum okulda çöp miktarlarını ve kaynaklarını kaydetmeniz için atık denetimine olanak sağlayacak, aynı zamanda, sınıfça atık azaltımı için bir eylem planı ya da bir hedef belirlenmesine yardımcı olacaktır.
- Deniz çöpü sorununun çözümü için bütünsel yaklaşım gerekliliğini vurgulayın.

Ulusal bir hükümet olarak ben ne yapabilirim?

- İnteraktif ve yeni öğretim yöntemlerinin yalnızca kabul edildiğinden değil, aynı zamanda aktif olarak teşvik edildiğinden de emin olun.
- Ulusal eğitim programlarına deniz çöpü gibi konuları dâhil edin.

Deniz çöpü gibi konuları öğretmeleri için eğitimciler zaman ve özgürlüğe sahip olmalıdırlar, bunun için de, eğitim sisteminin esnek ve gelişen bir öğretim yöntemine uygun olması gerekmektedir.

- Deniz çöpü konusunda öğrenciler ve gençler için ulusal sanatsal (veya diğer) yarışmalar düzenlemeye başlayın.

Eğer ben bir sivil toplum örgütüysem?

- Faaliyetlerinize çocukları ve gençleri dâhil edin.
- Temizleme kampanyalarında çalışacak gönüllülerin sayısını arttırmak için bölgenizdeki okullar ve gençlik kulüpleri ile işbirliği yapın.
- Yerel okullarda veya gençlik kulüplerinde deniz çöpü sorunu ile ilgili sunumlar yapın.
- Çocukların deneyimleri sonucu öğrendiklerini ve çabaları için ödüllendirildiklerini hissetmeleri gerektiğini unutmayın.

Burgaz'da 'Benim Karadeniz'im' Kampanyası

Başlangıç: 2007

Uygulama: Yerel, Burgaz, Bulgaristan

Başlatan: Yeşil Burgaz Vakfı

Fon: Burgaz Belediyesi

Devredilebilirlik: Oldukça mümkün

Başarı Oranı: Çok başarılı

Ek Bilgi:

http://www.events.bg/bg/articles/view/My-Black-Sea-Campaign_1889/

http://www.marlisco.eu/Campaign_in_Burgas_en.html

'Uluslararası Karadeniz Günü'nde bölgedeki katılımcı okullardan öğrenciler, sahil temizliği, Bulgaristan başbakanına ve diğer birçok resmi kuruma, Karadeniz'in temiz tutulması gerektiği üzerine mektup yazma ve gönderme, Çocuklar Parlamentosu'nda Karadeniz'in ekolojik problemleri üzerine tartışmalar ve Karadeniz Havzası Bölgesel Müfettişliğine ziyaret gibi çeşitli etkinliklere katıldı. Ek olarak, bu kampanyada çocuklar, Karadeniz'in konu alındığı çizim ve fotoğraf yarışmalarına katıldı.

Sonuçlar: Kampanya çok başarılı oldu çünkü çocuklara, birebir üzerinde çalışarak, Karadeniz'in karşı karşıya olduğu problemleri öğretmekle kalmadı, aynı zamanda çocukların, çözümler uygulamakla sorumlu ana aktörleri tanımalarını sağladı.

1 1 Deniz çöpü sorununa bütünleşik yaklaşımlar

- Deniz çöpü sorununu çözmeyi hedefleyen eylemler üç ana kategoriye ayrılır. Bunlar; hafifletme, önleme ve farkındalığın artırılmasıdır. MARLISCO çerçevesinde kaydedilen ve yaygın şekilde uygulanan uygulamaların çoğu, bu kategorilerden ez az biri, en iyi ihtimalle de ikisi kapsamına girmektedir. Az sayıda uygulama her üç temayı da kapsamaktadır, fakat bu bütünleşik yaklaşımlar sorunu tüm yönleriyle ele aldığından çok önemli bir etkiye sahip olabilir.

11. Deniz çözü sorununa bütünleşik yaklaşımlar

Deniz çözü sorununu çözmeyi hedefleyen eylemler üç ana kategoriye ayrılır. Bunlar; hafifletme, önleme ve farkındalığın artırılmasıdır. MARLISCO çerçevesinde kaydedilen ve yaygın şekilde uygulanan uygulamaların çoğu, bu kategorilerden ez az biri, en iyi ihtimalle de ikisi kapsamına girmektedir. Az sayıda uygulama her üç temayı da kapsamaktadır, fakat bu bütünleşik yaklaşımlar sorunu tüm yönleriyle ele aldığından çok önemli bir etkiye sahip olabilir.

Ben bir kamu otoritesiyim. Bu tür bütünleşik aktiviteleri nasıl uygulayabilirim?

Eğer ulusal veya yerel düzeyde bir çalışsanız, bütünleşik anlamda deniz çözü sorununu ele aldığınızdan emin olmak için uygulamanız gereken belirli uygulamalar bulunmaktadır:

- Sorunu anlayın, yani bölgenizdeki deniz çözü'nün ana kaynakları, türleri ve başlıca nedenleri hakkında bilgi sahibi olun.
- Kısa, orta ve uzun vadede sorunu ele almak için gerekli uygulamaları içeren bir plan hazırlayın, yani hem gelecekteki atık salınımını önlemeyi hem de deniz çözü sorununu hafifletmeyi hedefleyen uygulamaları dâhil edin.
- Planlama aşamasında yerel uzmanlara ve sivil toplum örgütlerine danışın. Her bölge farklıdır, bu sebeple, bölgeye özgü yerel paydaşların katılımı başarılı bir planın en önemli özelliği olacaktır.
- Mevcut kaynaklarınıza bağlı olarak ileriye götürülmeleri için hangi eylemlere öncelik vereceğinizi belirleyin.
- İlerlemenizi izleyin (deniz çözü'nü izlemeyi de içerir).
- Hedef kitlenizi ve önemli aktörlerinizi planlarınız hakkında bilgilendirin, eğitin ve onları dâhil edin. Ayrıca, ilerlemeniz konusunda da onları güncelleyin.
- Bütünleşik uygulamaları uygulamayı veya size yardımcı olmayı hedefleyen yerel paydaşları destekleyin.

Eğer ben bir Bölgesel Deniz Komisyonuyum?

Atığın kaynağı, karakteri ve özellikleri deniz çözü türünü ve dağılımını etkilediğinden, deniz çözü sorununun özellikleri denize özgüdür. Bu sebeple, koordineli bölgesel eylemler belirli bir bölgede ya da denizdeki deniz çözü sorununu ele almak için başlatılmalı ve uygulanmalıdır. "Akdeniz'i Çöplerden Korum" Kampanyası örneğine bakın.

Başlangıç: 2008

Uygulama: Bölgesel, Akdeniz

Başlatan: MIO-ECSDE, the Yunan Denizel Çevresini Korum Kuruluşu (HELMEPA) ve Yunanistan'ı Temizle hareketi ile birlikte UNEP/MAP MEDPOL'ün finansal katkıları

Fon: MIO-ECSDE, HELMEPA ve Yunanistan'ı Temizle hareketi, UNEP/MAP MEDPOL

Devredilebilirlik: Oldukça mümkün

Başarı oranı: Çok başarılı

Ek bilgi:

<http://www.marlisco.eu/keep-the-mediterranean-litter-free-campaign.en.html>

"Akdeniz'i Çöplerden Korum" Kampanyası

Bu kampanya, birçok Akdeniz ülkesi ve bu ülkelerden eğitimcilerin, öğrencilerin, gemicilerin, gemi işletme şirketlerinden çalışanların, ulusal ve yerel otoritelerin, liman otoritelerinin, ve sivil toplumların katılımıyla gerçekleşen kumsal temizlikleri, sergiler, fotoğraf yarışmaları ve atölye çalışmaları gibi farklı tipte uygulamaları içermektedir. Kampanyanın temel "araçları" şunları kapsamaktaydı: 10 farklı dilde üretilen, deniz çözü'nün çeşitli sebepleri ve etkileri ile birlikte ilgili kişilerin rollerini ve sorumluluklarını vurgulayan posterler, "Akdeniz'deki Deniz Çözü Yönetimi ve Halk Farkındalığı" başlıklı, paydaşlar, ulusal ve yerel yönetimler için sektör bazlı (tarım, turizm, denizcilik, v.b.) rehberler içeren bir yayın sunulmuştur.

Bu "araçlar" geniş kapsamda yayıldı ve daha önce belirtilen kuruluşlarca, farkındalık artırıcı etkinliklerinde kullanıldı.

Sonuçlar: Bu kampanya, Barselona Sözleşmesi' ni imzalayanlar üzerinde, sonunda, bir Kanun Belgesi oluşturma ve Deniz Çözü Yönetimi için Strateji Çerçevesi (2012) oluşturulmasını sağlayan bir etki yaratmıştır.

Channel Kıyısı 'nı Temizlemek için Birleşik Eylem Planı

Manche Genel Konseyi (GC50), Fransız Channel kıyılarını oluşturan 300 km'lik kumsallarda ve 50 km'lik kayalık alanlarda temizlik aktivitesi yapmak isteyen yerel otoritelere, sosyal kuruluşlara ve diğer paydaşlara yardımcı olacak bir rehber geliştirdi. Proje, 1999 ve 2001'de yapılan, kumsallarda ağır şekilde çözü kirliliği olduğunu belirleyen birçok çalışmanın ardından başladı. Mayıs 2001'de Manche Genel Konseyi, 'kumsalları ve bilhassa deniz yosunlarını temizleme ve koruma' kapsamında "Sürdürülebilir Gelişim Programı" hazırlamaya karar verdi. Bu aktivitenin organize edilmesine yardımcı olmak için pilot bölge olan Côte des Isles (Denneville-Carteret)'da, Haziran 2002'den Aralık 2003'e kadar bir çalışma yürütüldü. 2004'de, GC50, paydaşların da katılımıyla, Channel kıyılarını da kapsayan, yerel flora ve faunaya yönelik bir eylem planı daha hazırladı. Bu eylem planının uygulanması için GC50, katılımcı belediyelere teknik ve finansal destek sağladı. Belediyeler üç yıl boyunca fon aldılar ve her periyodun sonunda tekrar fon almak için başvurabilme hakkına sahiptiler. Eylem planı ve temizlik kampanyaları ile birlikte farkındalık artırıcı kampanyalar da yürütüldü.

Sonuçlar: Manche Genel Konseyi'nde bulunan çoğu belediye kumsallardan çözü toplanmasına katıldığı için kumsallardaki atıklar azaldı. Birçok aktiviteyle, kumsallara daha fazla dikkat etmeye başlayan halk ve turistler veya çözü toplama aktivitelerine katılan balıkçılar ve deniz salyangozu üreticileri gibi anahtar paydaşların konu hakkındaki farkındalığı yükseldi.

Uygulamanın Devredilebilirliği ve Sürdürülebilirliği: Proje, ön gereklilikler sağlandığı müddetçe oldukça sürdürülebilir niteliktedir. Bu gereklilikler, deniz profesyonellerinin, çevresel kuruluşların/toplulukların ve diğer sivil grupların katılımının sağlanması ve kuvvetli bilgi yayma stratejisine (bu projede ilan panoları, konferanslar, filmler ve kumsallarda yapılan bilimsel çalışmalar olarak uygulandı) sahip olunmasıdır. Proje aynı zamanda devredilebilir niteliktedir.

Başarı faktörleri:

- Sorunu herkes net bir şekilde anladı ve bu, durum hakkında birçok keşif yapılması ile sonuçlandı. Pilot çalışma da bunu sağlayan bir faktördü
- Bu projenin doğasında olan örgütlenme de temel başarı faktörlerinden biriydi.

Başlangıç: 2002

Uygulama: Yerel, Manche Genel Konseyi, Fransa

Başlatan: Manche Genel Konseyi (CG50)

Fon: CG50 (21.000 Avro), muhtarlık ya da belediyeye bağlı olan topluluklar (16.000 Avro), çevre koruma kuruluşu olan ADEME (21.300 Avro) ve Normandy'deki suları koruma kuruluşu olan AESN (21.300 Avro) ortaklığı ile toplam 79.600 Avro.

Devredilebilirlik: Oldukça mümkün

Başarı oranı: Çok başarılı

Ek bilgi:

<http://planete.manche.fr/collecte-raisonne-macro-dechet.asp#UNCFU4aQnj4>

<http://www.marlisco.eu/integrated-action-plan-for-the-cleaning-of-the-channel-coast-france.en.html>

12.

Farkındalığın arttırılması

Deniz çöprü en temelde bir toplumsal sorundur. Bu sebeple, bu sorunu ele almak için toplum ortada bir sorun olduğu gerçeğinin farkında olmalıdır, aynı zamanda, çözüme katkıda bulunan ve anlamaya çalışan herkesin de çözümün bir parçası olacağını bilmesi gerekmektedir. Konu deniz çöpünün azaltılmasına geldiğinde bilinçlendirme kampanyalarının özellikle önemli birer araç olmalarının sebebi de budur.

12. Farkındalığın arttırılması

Deniz çöpü en temelde bir toplumsal sorundur. Bu sebeple, bu sorunu ele almak için toplum ortada bir sorun olduğu gerçeğinin farkında olmalıdır, aynı zamanda, çözüme katkıda bulunan ve anlamaya çalışan herkesin de çözümün bir parçası olacağını bilmesi gerekmektedir. Konu deniz çöpünün azaltılmasına geldiğinde bilinçlendirme kampanyalarının özellikle önemli birer araç olmalarının sebebi de budur.

Bilinçlendirme kampanyalarının uygulanması gereken çeşitleri: (1) çöpün türü ve kaynağına, (2) hedef kitleye ve (3) uygulanacak uygulamanın ölçeğine göre değişmektedir.

Ulusal sorumlulukları olan bir kamu otoritesi olarak, hangi tür bilinçlendirme kampanyaları uygulayabilirim?

- Kaynaklarınız ve araçlarınız size, ulusal ölçekte bir sorun olan tek tip çöp ya da daha geniş bir hedef kitleyle ilgili bilinçlendirme kampanyaları uygulamanız için olanak sağlamaktadır.

Eğer bir yerel otorite ya da sivil toplum örgütüysem?

- Temel amacı belirli bir alanda veya belirli bir tür çöp hakkında ziyaretçileri bilgilendirmek olan 'daha küçük' bilinçlendirme kampanyaları uygulayın. "Tuvalet atma! Paketle ve çöpe at." ve "Temiz Sahiller" Kampanyalarına bakınız.
- Kampanyanızı büyütmek için diğer yerel otoriteler/sivil toplum örgütleri ile güçlerinizi birleştirin.

Gerçekte herkes, çok sayıda çöp tipi ve kaynağı hakkında bilgilendirmek ve eğitmek için farkındalık arttırma eylemleri uygulayabilmektedir. Yukarıda özetlenen örnekler, bilinçlendirme için birçok yenilikçi araç ve yol olduğunu düşündürme görevi görmelidir. Hatırlanması gereken önemli şey, uygulanacak faaliyetin ve aracın hedef kitleye uygun olması gerektiğidir. MARLISCO projesi, çeşitli hedef grupları için deniz çöpü hakkında farkındalığı arttırmak amacıyla bir dizi araç geliştirmiştir.

MARLISCO'nun Farkındalık Arttırıcı Araçları

Gençler için Avrupa Video Yarışması

Avrupa Projesi MARLISCO, 2013'te, Avrupa gençlerine deniz çöpü sorunu hakkında ne düşündüklerini 2 dakikalık kısa bir video içerisinde bize anlatmaları için bir yarışma düzenledi. Toplam olarak, 14 Avrupa ülkesinden yaşları 9-18 arasında değişen 2123 genç 379 adet video sundu. Yarışma, deniz çöpü sorunu hakkında Avrupa gençlerini eğitmede ve bu soruna karşı harekete geçmelerini teşvik etmede çok başarılı oldu. Yarışmadaki tüm videolar katılımcı ülkelerde çeşitli ulusal etkinliklerde sunuldu. Ayrıca, kazanan 14 videonun derlemesi 2014'te Almanya Bremen'de AB Denizcilik Günleri Töreni'nde gösterildi. Bu nedenle, MARLISCO Video Yarışması, sadece gençlerin değil paydaşların da içinde bulunduğu büyük bir grubun deniz çöpü hakkında bilinçlendirilmesine yardımcı oldu.

Deniz Çöpünü durdurmak için Öğren, hisset, harekete geç! MARLISCO Eğitim Paketi: Orta okul öğrencileri için faaliyetler ve ders planları

MARLISCO projesi kapsamında, deniz çöpü ile ilgili eğitim materyali hazırlanmıştır. Materyal, deniz çöpü ile ilgili güncellenmiş bilimsel veriyi, genç tüketiciler için pratik ipuçlarını ve deniz çöpü üzerine aktif katılım gerektiren faaliyetleri birleştirmektedir. Materyal, örgün eğitim kurumlarında (okullar) veya geleneksel eğitim normlarının dışında olan eğitim kurumlarında (örneğin STK'lar, Müzeler, gençlik grupları ve dernekler) kullanılabilir şekilde esnek ve uyarlanabilir olarak tasarlanmıştır. Bilgi, kurulda temsil edilen farklı dillere tercüme edilmektedir ve [MARLISCO web sitesinden](#) indirilebilecektir.

Sea Dream Team: Bir interaktif oyun

MARLISCO projesi çerçevesinde, 8 interaktif çizgi roman karakterini keşfetme fırsatı sunan önemli bir oyun geliştirilecektir. Her karakter, kıyasal çevre ve deniz çöpü ile ilgili sorumlu veya sorumsuz bir şekilde davranma ihtimaline sahip olacaktır. Oyuncu, onlara doğru seçimler yapmaları için yardım etmek zorunda olacaktır. Karakter ne kadar fazla doğru seçim yaparsa, oyuncu o kadar fazla puan kazanacaktır.

10-12 yaş arasındaki gençleri hedefleyen bu önemli oyun, www.marlisco.eu üzerinden sunulacaktır.

Troubled Waters: MARLISCO web-belgeseli

MARLISCO projesi, deniz çöpü sorununu birçok açıdan araştıran bir web-belgeseli geliştirmektedir. Web-belgeseli, her biri deniz çöpünün farklı bir yönü ya da paydaşı ile ilgilenen 3-4 dakikalık kısa bir belgesel dizisinden oluşmaktadır. Kısa belgeseller izleyicilerin istedikleri kadar fazla ve istedikleri sırayla keşfetmelerine olanak sağlayacak şekilde bir zihin haritası formatında sunulmaktadır. Tamamlandığında web-belgeseli, MARLISCO web-sitesine ilâştirilmiş olacaktır.

Tuvalete atma! Paketle ve çöpe at!

Başlangıç: 1995

Uygulama: Ulusal, İngiltere

Başlatan: South West Water, the Marine Conservation Society, Surfers Against Sewage ve diğer organizasyonlar.

Fon: İlk yedi yıl boyunca fon alındı.

Devredilebilirlik: Oldukça mümkün

Başarı oranı: Çok başarılı

Ek bilgi:

<http://www.marlisco.eu/bag-it-and-bin-it-dont-flush-it-uk.en.html>

Kampanyanın amacı, tanıtım programı, eğitim ve ortaklık yoluyla, İngiltere kumsallarında ve nehir yataklarındaki kişisel temizlik malzemesi çöplerinin ve diğer kanalizasyonla ilişkili çöplerin (LİÇ) varlığını azaltmaktır. LİÇ sorunu hakkında farkındalığı yükseltmesi ve insanları, kişisel temizlik malzemeleri hakkında, ister kendi evlerinde olsun, ister halka açık alanlardaki tuvaletlerde olsun, çok dikkatli olmaya teşvik etmesi isteniyordu.

Farkındalık kampanyası özellikle 15-45 yaş arasındaki bayanlara odaklıydı. Onlardan kullandıkları ürünleri tuvalete atıp sifonla göndermemesi, poşetleyip çöpe atması istendi. 2002 'de, İngiltere 'deki 6000 okulda, bunun için bir kampanya başlatıldı.

Sonuçlar: Kampanya, kampanyanın logosunu ve/veya doğru biçimde ürünlerin bertarafı hakkında bilgiyi, sifonla bertaraf edilebilecek ürünlerinin üzerine yerleştiren perakendeciler ve anahtar üreticiler tarafından desteklendi. Logo ile 100.000 adet tuvalet sticker'ı üretildi, 700.000 adet atık ünitesine basıldı, 45 milyon ürünün ve 80 milyon atık torbasının üzerine basıldı. Kampanya aynı zamanda kayda değer miktarda basın kolunda yayınlandı ve 700 den fazla medya organı kampanyayı gösterdi. Genel olarak, İngiltere kumsallarındaki LİÇ miktarı, kampanya süresince azaldı ancak 2002'de ulusal fon kesilince tekrar artmaya başladı. Bu gösteriyor ki iyi organize olan kampanyalar zaman içerisinde pozitif etkiler yaratabilir.

Temiz Sahiller Kampanyası

Başlangıç: 2011

Uygulama: Ulusal, Danimarka

Başlatan: KIMO Danimarka

Fon: KIMO Danimarka, özkaynakları ve ortak kaynaklar

Devredilebilirlik: Oldukça mümkün

Başarı oranı: Çok başarılı

Ek bilgi:

<http://www.marlisco.eu/clean-beach-campaigns-denmark.en.html>

Bu kampanyanın amacı, sahillere bırakılan çöplerin sebep olduğu sorunlar hakkında farkındalığı yükseltmek, halkın ve turistlerin davranışlarını sahillere çöp bırakmayacak yönde değiştirmektir. 2011 yazında, Danimarka'da, bazı seçilmiş sahillerde Danimarka'yı Temiz Tut! tarafından esprili bir imza kampanyası düzenlendi. Danimarka'nın tüm turistik bölgelerinde farkındalık kampanyaları düzenlendi.

KIMO Danimarka sahillerine atılan çöpleri topladı ve halka açık alanlarda çöpün sahilleri kullananlara ve deniz yaşamına olan kötü etkilerini fotoğraflarla gösterdi. Bu, 2011'de 3 farklı batı sahilinde ve 2012'de 4 farklı sahilde uygulandı. En sık rastlanan 10 çöpün listesi yapıldı ve sunuldu.

Sonuçlar: Kampanya halk ile yapılan birçok iletişim sonucunda ve medya kanalıyla sosyal farkındalığı arttırdı.

13. Sosyal sorumluluğun teşviki

Sosyal sorumluluğu teşvik eden uygulamaların amacı yalnızca farkındalık yaratmak değil, aynı zamanda yerel toplulukları ve kişileri güçlendirmek ve deniz çöplü problemini sahiplenmek ve karşısında bir aksiyon almaktır.

Sosyal sorumluluğu teşvik eden uygulamaların amacı yalnızca farkındalık yaratmak değil, aynı zamanda yerel toplulukları ve kişileri güçlendirmek ve deniz çöplü problemini sahiplenmek ve karşısında bir aksiyon almaktır.

Ben bir kamu otoritesiyim. Deniz çöplü ile ilgili sosyal sorumluluğu nasıl teşvik edebilirim?

- *Paydaşları problemin sorumluluğunu ve çözümlerini üstlenme konusunda cesaretlendiren girişimler uygulayın. Örneğin, federal bir hükümetin paydaşlarına, sahil büfeleri sahipleri ve işletmecilerine, sahili çöpsüz tutma sorumluluğunu verdiği Sorumlu Büfeler Projeleri'ni inceleyin*
- *Temizlik ve korunma sorumluluğunu deniz ve sahilin nihai kullanıcılarına: yüzücüler ve sahile gidenlere üstlendiren yönetim kavramlarını tanıttın. Örneğin, Hollanda'da, çok beğenilen belirli sahiller, Benim Sahilim olarak tasarlanmıştır ve buraları ziyaret eden herkes burada sadece atıklarını geri dönüştürmeleri ve arındırmaları zorunluluğunda olmakla kalmamakta aynı zamanda karaya vuran herhangi bir çöpten de sorumlu olmaktadır. Eğer siz bir kıyasal otoriteyseniz, bölgenizde hedeflenen sahiller için benzer planlar uygulayabilirsiniz. Bu uygulamanın maliyeti azdır ve bilgilendirme işaretleri, geri dönüşüm ve atık bidonlarının sağlanması ve sahili kontrol edip güvenliğini sağlayacak personel üyeleri (cankurtaranlar tarafından da yürütülebilecek bir görev) ile sınırlıdır. Başka birçok popüler yönetim kavramı ise Mavi Bayrak Programı'dır. Bunun anlamı, bir sahilin veya marinanın bazı çevresel kıstasları karşılaması durumunda bir Mavi Bayrak ile ödüllendirilmesidir.*
- *Örneğin, okulların ve kulüplerin eğitim ya da temizlik girişimlerine katılımları ile deniz çöplü eylemlerine gençleri dâhil etmeyi hedefleyen uygulamaları uygulayın. Gençlerin girişim sırasında sadece gözlemci olmayıp ana aktörler olacaklarından emin olun. Buna bir örnek olarak, ECOs-Locais Programı verilebilir.*

Bir sivil toplum örgütü olarak, sosyal sorumluluğu teşvik için ne yapabilirim?

Siz, bütün deniz çöplü paydaşları, özellikle konu belirli toplumsal gruplarını ilgilendiriyorsa, hedef kitle ile en yakın ilişkiye sahip olanlar büyük olasılıkla sizsiniz. Ayrıca, büyük olasılıkla sizin bölgenizde ya da sektörde belirli konuların farkında olan yine sizsiniz. Bu nedenle:

- *Önemli hedef grupların katılımı vasıtasıyla, bu belirli konuları ele almak için eylemler uygulayın. Örneğin, aşağıdaki Mavi Kapak Kampanyası'na bakın. Görünüşe bakılırsa bu kampanya, deniz çöplü ile ilgili az bir ilgi uyandırarak aynı zamanda, ülke çapında hem harekete hem de sosyal sorumluluğa teşvik ederek üyelerinin lehine sıkça deniz çöplü ögesini kullanmayı başarmıştır. Sizin başlatabileceğiniz diğer uygulamalar Sahil İzlemesi, Okyanus Girişimleri ve Haydi Yapalım gibi kampanyalardır.. Bu uygulamalar her yerde uygulanabilmektedir (özellikle, Haydi Yapalım kampanyası aynı zamanda karada da uygulanabilmektedir) ve deniz çöplü sorununu ele alan eylemlere halkı dâhil etmenin çok iyi bir yoludur.*

Bu tür uygulamaların diğer birçok örneği bulunmaktadır ve siz deniz çöplüne karşı üzerinize düşeni yapmak isteyen bir kuruluşsanız, kendi durumunuza uygun bir uygulama kesinlikle bulabilirsiniz.

- *Yerel otoriteniz veya ilgili ulusal kamu otoritesi ile işbirliği yapın. Eğer siz teknik bilgiye ya da insan gücüne sahipseniz, onlar da kaynaklarını sunarak herkes için faydalı olacak bir kampanya ile ilgili farkındalığın arttırılmasını sağlayabilirler.*

Özel bir şirket ya da endüstri temsilcisi olarak, sosyal sorumluluğu teşvik etmek için bir şey yapabilir miyim?

- *Başkaları tarafından başlatılan sosyal sorumluluk faaliyetlerini destekleyin ve hatta şirketinizin kurumsal sosyal sorumluluk gündeminde onları birleştirin.*
- *Deniz ortamı yararına olacak bazı eylemler için müşterilerinizi teşvik edin. Belirli eylemler, temsil ettiğiniz şirket veya sanayi türüne bağlı olacaktır.*

Mavi Kapak Kampanyası

Mavi Kapak Kampanyası tekerlekli sandalyeye ihtiyacı olan ancak satın alacak durumu olmayan kişilere plastik şişe kapakları ile değiş tokuş yapılarak tekerlekli sandalye alınmasını sağlayan bir sosyal sorumluluk projesidir.

Kampanya ilk olarak 2010'da Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi tarafından başlatıldı. Kampanyanın amacı plastik şişe kapaklarını toplayarak onları geri dönüşüm tesislerine satmak ve geliriyle de akülü veya aküsüz tekerlekli sandalyeler almaktır. Türkiye'nin her yanından kampanyaya büyük ilgi vardı; hem bireylerden hem de sektörlerden. Diş Hekimliği Fakültesi 2012'nin sonlarında kampanyaya son verdi, ellerinde kalan kapakları da Türkiye Omurilik Felçlileri Derneği (TOFD)'ne verdi ve 2013'den beri kampanyayı TOFD yürütüyor.

Sonuçlar: Fazla tanıtımı olmamasına rağmen mavi kapak kampanyası Türkiye'de oldukça popüler hale geldi. 2200'den fazla tekerlekli sandalye 500 ton kapak karşılığında ihtiyaç sahiplerine verildi. Ülkenin dört bir yanındaki insanlar mavi kapakları çöp kutusuna atmak yerine kapaklar için belirlenen geri dönüşüm kutularına atmayı tercih etti.

Uygulamanın Devredilebilirliği ve Sürdürülebilirliği: Plastik kapakların ekonomik değerinin olmasının yanı sıra, kampanyanın maddi yardım gerekmeksizin kendi döngüsüyle sürmesi, geri dönüşüm sektörüne katkı sağlaması ve istihdam yaratması bu proje ekonomik açıdan sürdürülebilir olmasını sağlamıştır. Plastik kapakların çöp yığınlarından çıkartılması ve geri dönüştürülmesi projeyi çevresel açıdan da sürdürülebilir yapar. Bunun yanı sıra birçok insana istihdam sağladığı ve durumu olmayanlara tekerlekli sandalye sağladığı gerçeği projeyi sosyal açıdan da sürdürülebilir yapar. Bu kampanya kolayca devredilebilirdir ve Avrupa Omurilik Felçlileri Derneği koordinatörlüğünde diğer ülkelerde de uygulanabilir.

Başarı faktörleri:

- *Kampanyaya Türkiye'nin her yerinden katılım olmuştur.*
- *Kapaklar günlük yaşamımızın birer parçasıdır ve kapakları toplamak boyutlarından dolayı şişeleri toplamaktan daha kolaydır.*
- *Bu kampanya için fon gerekmemektedir.*

Başlangıç: 2010

Uygulama: Ulusal, Türkiye

Başlatan: Ege Üni. Diş Hekimliği Fakültesi, Türkiye Omurilik Felçlileri Derneği.

Fon: Yok

Devredilebilirlik: Oldukça mümkün

Başarı oranı: Çok başarılı

Ek Bilgi:

www.tofd.org.tr

<http://www.marlisco.eu/blue-lid-campaign-turkey.en.html>

Başlangıç: 1989

Uygulama: Ulusal, Portekiz

Başlatan: GEOTA (Grupo de Estudos de Ordenamento do Território e Ambiente)

Fon: 5800€ (official data about the last campaign).

Devredilebilirlik: Oldukça mümkün.

Başarı oranı: Çok başarılı

Ek Bilgi:

<http://coastwatchnacional.wix.com/coastwatch-portugal>

http://www.marlisco.eu/Coastwatch_campaign_in_Portugal.en.html

©Isabel Palma

Portekiz'de Kıyı İzleme Kampanyası

Kıyı İzleme, İrlanda'nın Dublin şehrinde 1987 yılında başlamıştır. Portekiz'de 25 yıldır yapılmaktadır. Bu kampanyalar çevreci sivil toplum kuruluşu GEOTA tarafından organize edilmektedir ve okullar, yerel otoriteler, korunan alanların yönetimleri, STK'lar ve başka kuruluşlar da dahil olmak üzere bölgesel koordinatörlere sahiptir. Kıyı İzleme Kampanyası 4 aşamadan oluşmaktadır: (1) Kampanyanın hazırlanması ve duyurulması; (2) öğretmenlerin, öğrencilerin ve diğer katılımcıların eğitilmesi ve izlenmesi; (3) Verilerin, bölgesel raporların ve istatistiksel analizlerinin düzenlenmesi; ve (4) Kampanyanın sonuçlarının ve buna ilişkin raporun hazırlanması ve sunumu.

Sonuçlar: Kasım 2011 - Mart 2012 arasında gerçekleşen son kampanyada, 1853 kilometrelik Portekiz sahilinin yaklaşık %40'ına denk gelen 742.5 kilometre alan izlendi. Portekiz Kıyı İzleme, gelişmekte olan Belediye yatırımları, üniversitelerde yapılan projeler vb. için büyük bir yelpazede fırsatlar sunar. Kampanyaya katılanların sayısında yıldan yıla artış olduğu gözlemlendi. Öğrencilerin ve öğretmenlerin büyük oranda katılım göstermeleri, kampanyanın okullar için önemli olduğunu göstermiştir. Gerçekleştirilen son kampanyaya, 324 öğretmen ve 3524 öğrenci olmak üzere toplam 4764 kişi katıldı.

Uygulamanın Devredilebilirliği ve Sürdürülebilirliği: Portekiz Kıyı İzlemenin uzunluğu, sürdürülebilir olduğunun bir kanıtıdır. Eğitim Bakanlığı, Tarım, Deniz, Çevre ve Alan Planlaması Bakanlığı ile Portekiz Gençlik ve Spor Enstitüsünün sağladığı destekler de kampanyanın sürdürülebilir olmasını sağlamıştır. Ayrıca her kampanyada başka oluşumlardan alınan fonlar eksiklikleri tamamlamaya yardımcı olmuştur. Projenin 25 yıldır devam etmesinde ve sürdürülebilir olmasında gönüllük esaslı kilit rol oynamıştır. Dünya genelinde Kıyı İzleme Kampanyalarının varlığı, bu kampanyanın devredilebilirliğinin kanıtıdır.

Başarı Faktörleri:

- Kıyı İzleme kampanyaları için iyi bir hazırlık yapılır ve kampanya aktif bir şekilde duyurulur. Ayrıca katılımcılar, her kampanya sonucunda yapılan sunumla çabaları karşılığında neler yapabildiklerini öğrenirler. Böylece kampanyanın devredilebilirliği ve rasyonelitesi sağlanmış olur.
- Bu kampanyada katılımcılar aynı zamanda doğru ve güncellenebilir veri kaydetme konusunda eğitilmiş olurlar. Çevresel Eğitim projelerinde olduğu gibi, Portekiz Kıyı İzleme, vatandaşların daha aktif olmalarına büyük katkılar sağlar.
- Kıyı İzleme çevresel eğitim yönü güçlü bir projedir. Okullarda aktif vatandaşlığı teşvik eder ve deniz çöplerinin izlenmesini de içeren kıyı izlemeye olanak sağlar.
- Bu kampanya Ulusal Hükümet (projede tam zamanlı çalışacak öğretmen sağlayarak), çeşitli Belediyeler ve kuruluşlar tarafından desteklenmektedir.

14. 'Diğer' tip uygulamalar

MARLISCO projesi çok sayıda uygulama kaydetmiştir. Bu uygulamalardan birkaçı, önceki bölümlerde sunulan belirli kategorilerdeki uygulamaların kapsamına girmektedir. Var olan bazı uygulamalar ve girişimler yukarıdaki kategorilerden hiçbirinin içinde yer almaya uygun değildir. Bu bölüm, bu 'diğer' türdeki uygulamaların bazılarını yakalamayı amaçlamaktadır. Burada şöyle bir gerçeklikten bahsedilebilir; iş deniz çöplü sorununa çözümler bulmaya geldiğinde, istediğiniz kadar yaratıcı olabilirsiniz, çünkü tek kalıpta herkese uyan bir yaklaşım bulunmamaktadır.

14. 'Diğer' tip uygulamalar

MARLISCO projesi çok sayıda uygulama kaydetmiştir. Bu uygulamalardan birkaçı, önceki bölümlerde sunulan belirli kategorilerdeki uygulamaların kapsamına girmektedir. Var olan bazı uygulamalar ve girişimler yukarıdaki kategorilerden hiçbirinin içinde yer almaya uygun değildir. Bu bölüm, bu 'diğer' türdeki uygulamaların bazılarını yakalamayı amaçlamaktadır. Burada şöyle bir gerçeklikten bahsedilebilir; iş deniz çöplü sorununa çözümler bulmaya geldiğinde, istediğiniz kadar yaratıcı olabilirsiniz, çünkü tek kalıpta herkese uyan bir yaklaşım bulunmamaktadır. Deniz çöplü sorununu ele alan uygulamalar ve girişimlerle ilgili daha fazla örnek görmek isterseniz, hem [MARLISCO uygulamalarının](#) tamamlanmış web-veri tabanına hem de [Berlin Konferansı](#) sırasında kaydedilen uygulamalara (Avrupa denizlerindeki Deniz Çöplünün Önlenmesi ve Yönetimi ile ilgili Uluslararası Konferans) bakabilirsiniz.

Ben bir sivil toplum örgütüyüm. Diğer başka hangi tip uygulamaları yürütebilirim?

Şimdiye kadar bu rehber deniz çöplünü azaltmak için uygulayabileceğiniz çeşitli uygulamaları tanımlamıştır; ancak ilham alabileceğiniz çok daha fazla örnek uygulama vardır.

- *Asıl odak noktası kamu ve özel paydaş gruplarını yetiştirmek olan uygulamaları uygulayın.*

Örneğin, sahil kullanıcılarının sahilde buldukları her çöplü toplamalarının ve üreticiye postalamalarının istendiği [Suçlu olana lade Et kampanyasına](#) benzer bir uygulama uygulayabilirsiniz. Bu sayede, üretim şirketleri, eğitilecek, ürünlerinin potansiyel etkilerinin farkında olacak ve çöplerin önlenmesi için yapılması gereken değişiklikleri yapmaları için baskı altında kalacaklardır.

Ulusal bir hükümet olarak, başka hangi uygulamaları uygulamaya koyabilirim?

- *En önemli kirlenici olan sanayilerin için atığın en aza indirilmesini hedefleyen rehberleri geliştirin.*

Bu, [İskoç hükümetinin su ürünleri yetiştiriciliği sektörünün yarattığı deniz çöplünü aza indirmek](#) için yapmayı denediği bir örnektir. Bu rehberlerin başarısının anahtarı, rehberin varlığı hakkında ilgili tarafları bilgilendirmek ve alımları için teşvikler sağlamak için onların sanayiye bilen ve anlayan birileri tarafından yazılmış olmasıdır.

Eğer ben bir endüstri temsilcisiysem?

Ürünlerin sonrasında atık ve deniz çöplü haline gelmelerini engellemek için ürünlere tasarım aşamasında müdahale edebilirsiniz. Buna 'eko-tasarım' denilmektedir ve çeşitli amaçları olabilir. Bunlar:

- *Daha yararlı olanlar ile zararlı materyallerin ve kimyasalların değiştirilerek ürünlerin tehlikeli doğasının azaltılması,*
- *Ürünlerin ömrünün uzatılarak tamir edilebilmelerinin geliştirilmesi,*
- *Ürünlerin ya da bireysel bileşenlerinin geri dönüştürülebilmesinin artırılmasıdır.*

Eğer ben bir girişimciysem?

- *Deniz çöplünü toplayıp yeni ürünlere geri dönüştürebileceğiniz yollar tanımlayın.*

Deniz çöplü sizin için ekonomik bir fırsattır; yapmanız gereken tek şey, kaynak ya da hammadde olarak potansiyelini keşfetmektir.

Balıkçılık Ağlarından Ve Trollerden Çıkan Maddelerin Ayrıştırılması ve Geri Dönüşümü

Proje, balık ağlarından çıkartılan çelikleri ve plastikleri geri dönüştürerek yeni ürün elde etmeyi sağlayacak bir teknoloji geliştirecektir. Projenin temeli, ağlardan çıkan değişik yapı ve boyutlardaki plastik parçalarını ayrıştırarak, kırarak, sıkıştırarak ve sonra temiz plastik parçacıklar formuna getirecek gelişmiş bir teknolojiye dayanır. Aynı zamanda bu işlem projenin diğer bileşeni olan çelikler içinde mümkün olacaktır. İşlenmiş demir ve plastik yeni ürünlerde kullanılabilir. Ağlardan çıkan plastiği ve çeliği geri dönüştürmek çöp depolama sahasına gidecek olan veya denize geri atılacak olan çöp miktarının azalmasını sağlar. Buna ek olarak, yeni plastik ürün üretmek yerine geri dönüştürerek kullanmak havaya salınan CO₂ oranında önemli miktarda azalma sağlar. Geri dönüştürülmüş plastik, plastik üreticilerine saf plastik olarak satılabilir ya da özel üretimler için belli işlemlerden geçirilip satılabilir.

Sonuçlar: Proje hala ilk aşamadır, ancak doğada ve atık sahalarında bulunan balıkçılık ağlarının önemli derecede azalacağı tahmin edilmektedir. 5 yıl sonra, projede 30 kişinin çalışması ve projenin 105 milyon Danimarka Kronluk ekonomik etkiye sahip olması beklenmektedir.

Uygulamanın Devredilebilirliği ve Sürdürülebilirliği: Hayalet ağlar deniz yaşamı için zararlı olarak tanımlanmışlardır. Bu ağlar denizin dibinde sürekli artmaktadır ve sudan çıkartılması gerekmektedir. Bunun için limanlardaki kullanılmayan ağların toplanması konusunda proaktif planlar geliştirilmelidir. Ağlar kazayla denize düşebilir ancak bu durumda balıkçıların bu kayıpları koordinat belirterek merkezi idareye bildirmeleri gerekmektedir. Toplana plastikler satılarak proje kendi döngüsünü kuracaktır. Projenin hem devredilebilir hem de sürdürülebilir olması beklenmektedir.

Başlangıç: 2012

Uygulama: Ulusal, Danimarka

Başlatan: EuPR / EUPC'nin desteğiyle PLASTIX

Fon: Fornylesfonden 2,312,185 DKK (toplam) ve Proje Bütçesi 8,769,100 DKK.

Devredilebilirlik: Oldukça mümkün

Başarı Oranı: Beklenenden daha yüksek

Ek Bilgi:

<http://www.marlisco.eu/separation-and-recycling-of-materials-from-fishing-trawl-and-nets-denmark.en.html>

Deniz Çöpünü Başarılı Bir Şekilde Azaltmak için İpuçları

Bu Rehber deniz çöpünü azaltmak için neler yapabileceğiniz konusunda paydaş türünüze bağlı olarak bilgi sağlamış ve ilham kaynağı olarak hizmet verebilecek ya da bölgeye özgü kendi uygulamalarınız için bir başlangıç noktası olabilecek bazı uygulama örnekleri sunmuştur. Bu son bölüm, bu bilgiyi özetlemekte ve deniz çöpünü başarıyla azaltmak size 5 ipucu sunmaktadır.

Sorunu Anlayın:

deniz çöprü türleri, kaynakları, miktarları ve dağılımı önemli ölçüde değişebilir; bu nedenle, bölgenizdeki deniz çöpünü etkileyen tüm parametreleri anlamak çöprü azaltılmasında büyük önem taşımaktadır.

Etkili Olun:

bir birey veya kamu/özel kuruluş, her ne olursanız olun kullandığınız kaynakların miktarı verimlilik, atık miktarını dolayısıyla da oluşturduğunuz deniz çöprü miktarını azaltacaktır.

Eylemlerin ve Uygulamaların Karışımını Uygulayın:

deniz çöpünü başarılı bir şekilde azaltmak için farkındalığı arttırmalı, teşvik tedbirleri sağlamalı, sorunu düzenlemeli ve hafifletmelisiniz.

İşbirliği Yapın:

kamu kurumları, sivil toplum örgütleri, sanayi veya ticaret işbirliği için fırsatları keşfedin. Ortak çabalar daha büyük bir etkiye sahip olacaktır.

İlerlemenizi Takip Edin ve Değerlendirin:

hem bilinçlendirme ve katılımı teşvik hem de deniz çöpünün azaltılması açısından uygulamalarınızın etkinliğini değerlendirmeniz önemlidir.

Paydaş Gruplar Dizini

B

Balıkçılar · 26, 30, 36

Bölgesel Deniz Komisyonları · 52

D

Dalgıçlar · 30

Dalış Klüpleri · 30

E

Eğiticiler · 48

Endüstri Temsilcileri · 11, 14, 44, 62, 66

G

Gemicilik Şirketleri · 36

Girişimciler · 66

H

Halk Otoritesi · 14, 22, 30, 52, 56, 62

O

Otel veya Restoran Sahipleri/Yöneticileri · 10

S

Sahil İşletmeleri · 44

Sivil Toplum Kuruluşları · 22, 40, 44, 48, 56, 62, 66

Sigara Kullanıcıları · 40

T

Tekne Sahipleri · 26, 30, 36

Ticari İşletmeler · 10, 14

Credits:

Yazarlar: Demetra L. Orthodoxou, Xenia I. Loizidou ve Michael I. Loizides

Sanat Yönetmeni: Yiannos Christoforou

Alıntı: Orthodoxou L. Demetra, Loizidou I. Xenia ve Loizides I. Michael,

“Deniz Çöpünün Azaltılması için MARLISCO Rehberi: İlham Al ve En İyi Uygulamalar

Sayesinde Yenilikçi Ol”

ISOTECH LTD, 2014.

© ISOTECH LTD, 2014 ISBN: 978-9963-720-95-8

The credits for the best practices included in the Guide are as follows:

Plastik Torbaların Vergilendirilmesi – Tom Doyle

Sorumlu Büfeler Projesi – Victor Gutiérrez López

Kullanılabilir En İyi Teknikler Referans Dökümanı – Roberto Gómez

Thames21: Thames Nehri ve Londra’daki Su Yolları – Debbie Leach

Deniz Yüzeyindeki Çöpleri Temizleme Operasyonu - Nejat Büyükköksal, Orhan Sevimoğlu, Meriç Deniz, Eylem, Burcu Ay, Ayaka Amaha Öztürk ve Songül Yavuz

Almanya’da Çöp Avcılığı – Kim Cornelius Detloff

Çöpe Karşı Dalış – Alvaro Fernandez de Celis

Kıbrıs’taki Gemi Atıklarının Toplanması İçin Dolaylı Vergi Sistemi – Petros Dias

Cascais’in Tekneleri İçin Atık Kabul Noktası ve Çöp Kutusu Dağıtımı – Isabel Palma

Sigara İzmariti Kirliliği Farkındalığı– Caroline Berny-Tarente ve Nicolas Prouteau

Temiz Sahiller Operasyonu – Isabelle Poitou

Burgaz’da “Benim Karadeniz’im” Kampanyası – Mariana Kancheva

“Akdeniz’i Çöplerden Korumak” Kampanyası – Thomais Vlachogianni

Channel Kıyısı’nı Temizlemek İçin Birleşik Eylem Planı - Thierry Marié

Tuvalete atma! Paketle ve Çöpe At. – Bonny Hartley

Temiz Sahiller Kampanyası – Ryan Metcalfe

Mavi Kapak Kampanyası - Bülent Başoğlu, Ramazan Kahveci, Ayaka Amaha Öztürk and Songül Yavuz

Portekiz’de Kıyı İzleme Kampanyası- Maria Guilhermina Vilaça Delgado dos Anjos Galego

Balıkçılık Ağlarından Ve Trollerden Çıkan Maddelerin Ayrıştırılması ve Geri Dönüşümü–Bernard Merckx ve Ryan Metcalfe

Tüm MARLISCO ortaklarına rehberi geliştirmemizi sağlayan fikirleri ve önerileri için teşekkür ederiz. Özellikle Eva Garnacho, Luigi Alcaro, Tom Doyle, Isabel Palma, Isabelle Poitou ve Thomais Vlachogianni’ye teşekkür ederiz.

Avrupa Denizleri’ndeki Deniz Çöpleri: Sosyal Farkındalık ve Ortak Sorumluluk Projesi
www.marlisco.eu

MARLISCO bir FP7 projesidir ve Avrupa Komisyonu tarafından desteklenmektedir. Bu yayında dile getirilen görüş ve düşünceler yazarın görüşünü yansıtmaktadır ve Avrupa Birliği yayın içerisinde yer alan bilgilerin herhangi bir şekilde kullanımından sorumlu değildir.

Bu Rehber, MARLISCO Projesi çerçevesinde ISOTECH Ltd Çevre Araştırma ve Danışmanlık tarafından hazırlanmıştır.
www.isotech.com.cy

Çeşitli dillerde Rehber erişmek için QR Kodunu tarayın

